

Menon

St. 70a

[Μένων]: ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὡς Σώκρατες, ἄρα διδακτὸν ἡ ἀρετή; ἢ οὐ διδακτὸν ἀλλ' ἀσκητόν; ἢ οὕτε ἀσκητὸν οὔτε μαθητόν, ἀλλὰ φύσει παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἄλλω τινὶ τρόπῳ; ὡς Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εύδόκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἑλλησιν καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ' ἵππικῇ τε καὶ πλούτῳ, [70b] νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἔταίρου Ἀριστίππου πολίται Λαρισαῖοι. τούτου δὲ ὑμῖν αἴτιός ἐστι Γοργίας· ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίᾳ εἴληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὃν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν. καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ξθος ὑμᾶς εἴθικεν, ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι ἐάν τις τι ἔρηται, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς εἰδότας, [70c] ἅτε καὶ αὐτὸς παρέχων αὐτὸν ἐρωτᾶν τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ δτι ἀν τις βούληται, καὶ οὐδενὶ δτῷ οὐκ ἀποκρινόμενος.

St. 71a

[Σωκράτης]: ἐνθάδε δέ, ὡς φύλε Μένων, τὸ ἐναντίον περιέστηκεν· ὥσπερ αὐχμός τις τῆς σοφίας γέγονεν, καὶ κινδυνεύει ἐκ τῶνδε τῶν τόπων παρ' ὑμᾶς οἵχεσθαι ἡ σοφία. εἰ γοῦν τινα ἐθέλεις οὔτως ἐρέσθαι τῶν ἐνθάδε, οὐδὲν δστις οὐ γελάσεται καὶ ἔρει· ὡς ξένε, κινδυνεύω σοι δοκεῖν μακάριός τις εἶναι— ἀρετὴν γοῦν εἴτε διδακτὸν εἴθ' δτῷ τρόπῳ παραγίγνεται εἰδέναι— ἐγὼ δὲ τοσοῦτον δέω εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτὸν εἰδέναι, ὥστ' οὐδὲ αὐτὸς δτι ποτ' ἐστὶ τὸ παράπαν ἀρετὴ τυγχάνω εἰδώς. ἐγὼ [71b] οὖν καὶ αὐτός, ὡς Μένων, οὔτως ἔχω· συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἐμαυτὸν καταμέμφομαι ὡς οὐκ εἰδώς περὶ ἀρετῆς τὸ παράπαν· δὲ δὲ μὴ οἶδα τις ἐστιν, πῶς ἀν δόποιόν γέ τι εἰδείνην; ἡ δοκεῖ σοι οἶόν τε εἶναι, δστις Μένωνα μὴ γιγνώσκει τὸ παράπαν δστις ἐστίν, τοῦτον εἰδέναι εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος εἴτε καὶ γενναῖός ἐστιν, εἴτε καὶ τάναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἶόν τ' εἶναι; οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ σύ, ὡς Σώκρατες, ἀληθῶς οὐδ' [71c] δτι ἀρετὴ ἐστιν οἶσθα, ἀλλὰ ταῦτα περὶ σοῦ καὶ οἴκαδε ἀπαγγέλλωμεν; μὴ μόνον γε, ὡς ἐταῖρε, ἀλλὰ καὶ δτι οὐδ' ἄλλω πω ἐνέτυχον εἰδότι, ὡς ἐμοὶ δοκῶ. τί δέ; Γοργία οὐκ ἐνέτυχες δτε ἐνθάδε ἦν; ἔγωγε. εἴτα οὐκ ἐδόκει σοι εἰδέναι; οὐ πάνυ εἰμὶ μνήμων, ὡς Μένων, ὥστε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἐν τῷ παρόντι πῶς μοι τότε ἔδοξεν. ἀλλ' ἵσως ἐκεῖνός τε οἶδε, καὶ σὺ ἂν ἐκεῖνος ἔλεγε· ἀνάμνησον οὖν με [71d] πῶς ἔλεγεν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸς εἰπέ· δοκεῖ γὰρ δῆπου σοὶ ἄπερ ἐκείνω. ἔμοιγε. ἐκεῖνον μὲν τοίνυν ἔωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἀπεστιν· σὺ δὲ αὐτός, ὡς πρὸς θεῶν, Μένων, τί φῆς ἀρετὴν εἶναι; εἴπον καὶ μὴ φθονήσῃς, ἵνα εύτυχέστατον ψεῦσμα ἐψευσμένος ὡς, ἀν φανῆς σὺ μὲν εἰδὼς καὶ Γοργίας, ἐγὼ δὲ εἰρηκὼς μηδενὶ πώποτε εἰδότι ἐντευχήκεναι.

St. 72a

[Σωκράτης]: ἀλλ' [71e] οὐ χαλεπόν, ὡς Σώκρατες, εἰπεῖν. πρῶτον μέν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετὴν, ὁρδιον, δτι αὐτῇ ἐστιν ἀνδρὸς ἀρετή, ἵκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εῦ ποιεῖν, τοὺς δ' ἔχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, δτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εῦ οἰκεῖν, σώζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὔσαν τοῦ ἀνδρός. καὶ ἄλλη ἐστὶν παιδὸς ἀρετή, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἔλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, διούλου. καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορίᾳ εἰπεῖν ἀρετῆς πέρι δτι ἐστίν· καθ' ἐκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἔκαστον ἔργον ἐκάστω ἡμῶν ἡ ἀρετὴ ἐστιν, ὥσαύτως δὲ οἶμαι, ὡς Σώκρατες, καὶ ἡ κακία. πολλῇ γέ τινι εύτυχίᾳ ξοικα κεχρῆσθαι, ὡς Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνηγόρηκα ἀρετῶν παρὰ σὸν κείμενον. ἀτάρ, ὡς Μένων, κατὰ ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν περὶ [72b] τὰ σμήνη, εἴ μου ἔρωμένου μελίττης περὶ ούσιας δτι ποτ' ἐστίν, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἔλεγες αὐτὰς εἶναι, τί ἀν ἀπεκρίνω μοι, εἴ σε ἡρόμην· ἄρα τούτῳ φῆς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων, τῷ μελίττας εἶναι; ἡ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν, ἄλλω δέ τω, οἷον ἡ κάλλει ἡ μεγέθει ἡ ἄλλω τῷ τοιούτῳ; εἰπέ, τί ἀν ἀπεκρίνω οὔτως ἐρωτηθείς; τοῦτ' ἔγωγε,

ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ἢ μέλιτται εἰσίν, ἢ ἔτερα τῆς ἔτέρας. εἰ [72c] οὖν εἴπον μετὰ ταῦτα· τοῦτο τούνυν μοι αὐτὸς εἰπέ, ὡς Μένων· ὡς οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταύτον εἰσιν ἄπασαι, τί τοῦτο φῆς εἶναι; εἶχες δῆπου ἂν τί μοι εἰπεῖν; ἔγωγε. οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κανεὶς εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἐν γέ τι εἶδος ταύτον ἄπασαι ἔχουσιν δι’ ὃ εἰσὶν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν ἀποκρινόμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι, ὃ τυγχάνει οὗσα [72d] ἀρετή· ἢ οὐ μανθάνεις ὅτι λέγω; δοκῶ γέ μοι μανθάνειν· οὐ μέντοι ὡς βιόλομαί γέ πω κατέχω τὸ ἐρωτώμενον. πότερον δὲ περὶ ἀρετῆς μόνον σοι οὕτω δοκεῖ, ὡς Μένων, ἄλλη μὲν ἀνδρὸς εἶναι, ἄλλη δὲ γυναικός καὶ τῶν ἄλλων, ἢ καὶ περὶ ὑγιείας καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ ἰσχύος ὡσαύτως; ἄλλη μὲν ἀνδρὸς δοκεῖ σοι εἶναι ὑγιεια, ἄλλη δὲ γυναικός; ἢ ταύτον πανταχοῦ εἶδός ἐστιν, ἐάνπερ ὑγιεια [72e] ἢ, ἐάντε ἐν ἀνδρὶ ἐάντε ἐν ἄλλῳ ὁτιοῦν ἢ; ἢ αὐτή μοι δοκεῖ ὑγιειά γε εἶναι καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. οὐκοῦν καὶ μέγεθος καὶ ἰσχύς; ἐάνπερ ἰσχυρὰ γυνὴ ἢ, τῷ αὐτῷ εἶδει καὶ τῇ αὐτῇ ἰσχύῃ ἰσχυρὰ ἔσται; τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω· οὐδὲν διαφέρει πρὸς τὸ ἰσχὺς εἶναι ἢ ἰσχύς, ἐάντε ἐν ἀνδρὶ ἢ ἐάντε ἐν γυναικί. ἢ δοκεῖ τί σοι διαφέρειν; οὐκ ἔμοιγε.

St. 73a

[Σωκράτης]: ἢ δὲ ἀρετὴ πρὸς τὸ ἀρετὴ εἶναι διοίσει τι, ἐάντε ἐν παιδὶ ἢ ἐάντε ἐν πρεσβύτῃ, ἐάντε ἐν γυναικὶ ἐάντε ἐν ἀνδρὶ; ἔμοιγέ πως δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, τοῦτο οὐκέτι δύμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις τούτοις. τί δέ; οὐκ ἀνδρὸς μὲν ἀρετὴν ἔλεγες πόλιν εὖ διοικεῖν, γυναικός δὲ οἰκίαν; ἔγωγε. ἄρ' οὖν οἶόν τε εὖ διοικεῖν ἢ πόλιν ἢ οἰκίαν ἢ ἄλλο διοικεῖν, μὴ σωφρόνως καὶ δικαίως διοικοῦντα; οὐ δῆτα. οὐκοῦν [73b] ἄνπερ δικαίως καὶ σωφρόνως διοικῶσιν, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη διοικήσουσιν; ἀνάγκη. τῶν αὐτῶν ἄρα ἀμφότεροι δέονται, εἴπερ μέλλουσιν ἀγαθοὶ εἶναι, καὶ ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνήρ, δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης. φαίνονται. τί δὲ παῖς καὶ πρεσβύτης; μῶν ἀκόλαστοι ὄντες καὶ ἄδικοι ἀγαθοὶ ἀν ποτε γένονται; οὐ δῆτα. ἄλλὰ σώφρονες καὶ δίκαιοι; [73c] ναί. πάντες ἄρ' ἀνθρώποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἀγαθοὶ εἰσιν· τῶν αὐτῶν γὰρ τυχόντες ἀγαθοὶ γίγνονται. ζοικε. οὐκ ἀν δῆπου, εἴ γε μὴ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἦν αὐτῶν, τῷ αὐτῷ ἀν τρόπῳ ἀγαθοὶ ἦσαν. οὐ δῆτα. ἐπειδὴ τούνυν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πάντων ἔστιν, πειρῶ εἰπεῖν καὶ ἀναμνησθῆναι τί αὐτό φησι Γοργίας εἶναι καὶ σὺ μετ’ ἐκείνου. τί ἄλλο γ' ἢ ἄρχειν οἶόν τ' εἶναι τῶν ἀνθρώπων; εἴπερ [73d] ἐν γέ τι ζητεῖς κατὰ πάντων. ἄλλα μὴν ζητῶ γε. ἄλλ' ἄρα καὶ παιδὸς ἡ αὐτὴ ἀρετὴ, ὡς Μένων, καὶ δούλου, ἄρχειν οἴω τε εἶναι τοῦ δεσπότου, καὶ δοκεῖ σοι ἔτι ἀν δούλος εἶναι ὁ ἄρχων; οὐ πάνυ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. οὐ γὰρ εἰκός, ὡς ἄριστε· ἔτι γὰρ καὶ τόδε σκόπει. ἄρχειν φῆς οἶόν τ' εἶναι. οὐ προσθήσομεν αὐτόσει τὸ δικαίως, ἀδίκως δὲ μή; οἷμαι ἔγωγε· ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὡς Σώκρατες, ἀρετὴ ἔστιν. πότερον [73e] ἀρετή, ὡς Μένων, ἢ ἀρετή τις; πῶς τοῦτο λέγεις; ὡς περὶ ἄλλου διοικουοῦν. οἶον, εἰ βιόλει, στρογγυλότητος πέρι εἴποιμι· ἀν ἔγωγε δῆτι σχῆμα τί ἔστιν, οὐχ οὕτως ἀπλῶς δῆτι σχῆμα. διὰ ταῦτα δὲ οὕτως ἀν εἴποιμι, δῆτι καὶ ἄλλα ἔστι σχήματα. ὀρθῶς γε λέγων σύ, ἐπεὶ καὶ ἔγὼ λέγω οὐ μόνον δικαιοσύνην ἄλλα καὶ ἄλλας εἶναι ἀρετάς.

St. 74a

[Σωκράτης]: τίνας ταύτας; εἰπέ. οἶον καὶ ἔγώ σοι εἴποιμι ἀν καὶ ἄλλα σχήματα, εἴ με κελεύοις· καὶ σὺ οὖν ἔμοι εἰπὲ ἄλλας ἀρετάς. ἡ ἀνδρεία τούνυν ἔμοιγε δοκεῖ ἀρετὴ εἶναι καὶ σωφροσύνη καὶ σοφία καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ ἄλλαι πάμπολλαι. πάλιν, ὡς Μένων, ταύτον πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ ηύρηκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες, ἄλλον τρόπον ἢ νυνδή· τὴν δὲ μίαν, ἢ διὰ πάντων τούτων ἔστιν, οὐ δυνάμεθα ἀνευρεῖν. οὐ γὰρ δύναμαί πω, ὡς Σώκρατες, ὡς σὺ ζητεῖς, μίαν [74b] ἀρετὴν λαβεῖν κατὰ πάντων, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις. εἰκότως γε· ἀλλ' ἔγὼ προθυμήσομαι, ἐὰν οἶός τ' ὡς, ἡμᾶς προβιβάσαι. μανθάνεις γάρ που δῆτι οὔτωσι ἔχει περὶ παντός· εἴ τίς σε ἀνέροιτο τοῦτο δὲ νυνδή ἔγὼ ἔλεγον, τί ἔστιν σχῆμα, ὡς Μένων; εἰ αὐτῷ εἰπεῖς δῆτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἴπεν ἄπερ ἔγώ, πότερον σχῆμα ἡ στρογγυλότης ἔστιν ἢ σχῆμα τι; εἴπεις δῆπου ἀν δῆτι σχῆμα τι. πάνυ γε. οὐκοῦν [74c] διὰ ταῦτα, δῆτι καὶ ἄλλα ἔστιν σχήματα; ναί. καὶ εἴ γε προσανηρώτα σε ὁποῖα, ἔλεγες ἄν; ἔγωγε. καὶ αὖ εἰ περὶ χρώματος ὡσαύτως ἀνήρετο δῆτι ἔστιν, καὶ εἰπόντος σου δῆτι τὸ λευκόν, μετὰ ταῦτα ὑπέλαβεν ὁ ἐρωτῶν· πότερον τὸ λευκὸν χρώμα ἔστιν ἢ χρώμα τι; εἴπεις ἀν δῆτι χρώμα τι, διότι καὶ ἄλλα τυγχάνει ὄντα; ἔγωγε. καὶ εἴ γε σε ἐκέλευε λέγειν ἄλλα χρώματα, ἔλεγες ἀν

[74d] ἄλλα, ἀ οὐδὲν ἡττον τυγχάνει ὅντα χρώματα τοῦ λευκοῦ; ναί. εἰ οὖν ὥσπερ ἐγὼ μετήπει τὸν λόγον, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀεὶ εἰς πολλὰ ἀφικνούμεθα, ἀλλὰ μὴ μοι οὕτως, ἀλλ’ ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ταῦτα ἔνι τινι προσαγορεύεις ὄνόματι, καὶ φῆς οὐδὲν αὐτῶν ὅτι οὐ σχῆμα εἶναι, καὶ ταῦτα καὶ ἐναντία ὅντα ἀλλήλοις, ὅτι ἐστὶν τοῦτο ὃ οὐδὲν ἡττον κατέχει τὸ στρογγύλον ἢ τὸ εὔθυ, ὃ δὴ ὄνομάζεις σχῆμα καὶ [74e] οὐδὲν μᾶλλον φῆς τὸ στρογγύλον σχῆμα εἶναι ἢ τὸ εὔθυ; ἢ οὐχ οὕτω λέγεις; ἔγωγε. ἄρ’ οὖν, ὅταν οὕτω λέγης, τότε οὐδὲν μᾶλλον φῆς τὸ στρογγύλον εἶναι στρογγύλον ἢ εὔθυ, οὐδὲ τὸ εὔθυ εὔθυ ἢ στρογγύλον; οὐ δῆπου, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν σχῆμά γε οὐδὲν μᾶλλον φῆς εἶναι τὸ στρογγύλον τοῦ εὔθεος, οὐδὲ τὸ ἔτερον τοῦ ἔτερου. ἀληθῆ λέγεις.

St. 75a

[Μένων]: τί ποτε οὖν τοῦτο οὐ τοῦτο ὄνομά ἐστιν, τὸ σχῆμα; πειρῶ λέγειν. εἰ οὖν τῷ ἔρωτῶντι οὕτως ἢ περὶ σχήματος ἢ χρώματος εἴπεις ὅτι ἀλλ’ οὐδὲ μανθάνω ἔγωγε ὅτι βούλει, ὡς ἄνθρωπε, οὐδὲ οἶδα ὅτι λέγεις, ἵσως ἀν ἐθαύμασε καὶ εἴπεις· οὐ μανθάνεις ὅτι ζητῶ τὸ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις ταύτον; ἢ οὐδὲ ἐπὶ τούτοις, ὡς Μένων, ἔχοις ἀν εἴπειν, εἴ τίς σε ἔρωτῷ· τί ἐστιν ἐπὶ τῷ στρογγύλῳ καὶ εὔθεῃ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις, ἀ δὴ σχήματα καλεῖς, ταύτὸν ἐπὶ πᾶσιν; πειρῶ εἰπεῖν, ἵνα καὶ γένηται σοι μελέτη πρὸς τὴν περὶ τῆς ἀρετῆς ἀπόκρισιν. μή, [75b] ἀλλὰ σύ, ὡς Σώκρατες, εἰπέ. βούλει σοι χαρίσωμαι; πάνυ γε. ἔθελήσεις οὖν καὶ σὺ ἐμοὶ εἴπειν περὶ τῆς ἀρετῆς; ἔγωγε. προθυμητέον τοίνυν· ἄξιον γάρ. πάνυ μὲν οὖν. φέρε δή, πειρώμεθά σοι εἰπεῖν τί ἐστιν σχῆμα. σκόπει οὖν εἰ τόδε ἀποδέχῃ αὐτὸ δεῖται· ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο σχῆμα, ὃ μόνον τῶν ὄντων τυγχάνει χρώματι ἀεὶ ἐπόμενον. ἵκανῶς σοι, ἢ ἄλλως πως ζητεῖς; ἔγὼ γὰρ κἀν [75c] οὕτως ἀγαπῶν εἴ μοι ἀρετὴν εἴποις. ἀλλὰ τοῦτο γε εὕηθες, ὡς Σώκρατες. πῶς λέγεις; ὅτι σχῆμά πού ἐστιν κατὰ τὸν σὸν λόγον ὃ ἀεὶ χρόα ἔπειται. εἴειν· εἰ δὲ δὴ τὴν χρόαν τις μὴ φαίη εἰδέναι, ἀλλὰ ὡσαύτως ἀποροῦ ὥσπερ περὶ τοῦ σχήματος, τί ἀν οἵει σοι ἀποκεκρίσθαι; τάληθῇ ἔγωγε· καὶ εἰ μέν γε τῶν σοφῶν τις εἴη καὶ ἔριστικῶν τε καὶ ἀγωνιστικῶν ὁ ἔρόμενος, εἴποιμ’ ἀν αὐτῷ [75d] ὅτι ἐμοὶ μὲν εἴρηται· εἰ δὲ μὴ ὄρθως λέγω, σὸν ἔργον λαμβάνειν λόγον καὶ ἐλέγχειν. εἰ δὲ ὥσπερ ἐγὼ τε καὶ σὺ νυνὶ φίλοι ὄντες βούλοιντο ἀλλήλοις διαλέγεσθαι, δεῖ δὴ πραφότερον πως καὶ διαλεκτικώτερον ἀποκρίνεσθαι. ἔστι δὲ ἵσως τὸ διαλεκτικώτερον μὴ μόνον τάληθῇ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ δι’ ἐκείνων ὡν ἀν προσομοιογῇ εἰδέναι ὃ ἔρωτώμενος. πειράσομαι δὴ καὶ ἔγω σοι οὕτως εἰπεῖν. λέγε [75e] γάρ μοι· τελευτὴν καλεῖς τι; τοιόνδε λέγω οἶνον πέρας καὶ ἔσχατον— πάντα ταῦτα ταύτον τι λέγω· ἵσως δ’ ἀν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο, ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι— τὸ τοιοῦτον βούλομαι λέγειν, οὐδὲν ποικίλον. ἀλλὰ καλῶ, καὶ οἷμαι μανθάνειν δὲ λέγεις.

St. 76a

[Σωκράτης]: τί δ’; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἔτερον αὖ στερεόν, οἶνον ταῦτα τὰ ἐν ταῖς γεωμετρίαις; ἔγωγε καλῶ. ἥδη τοίνυν ἀν μάθοις μου ἐκ τούτων σχῆμα ὃ λέγω. κατὰ γὰρ παντὸς σχήματος τοῦτο λέγω, εἰς δὲ τὸ στερεὸν περαίνει, τοῦτ’ εἶναι σχῆμα· ὅπερ ἀν συλλαβὼν εἴποιμι στερεοῦ πέρας σχῆμα εἶναι. τὸ δὲ χρώμα τί λέγεις, ὡς Σώκρατες; ὑβριστής γ’ εἴ, ὡς Μένων· ἀνδρὶ πρεσβύτῃ πράγματα προστάττεις ἀποκρίνεσθαι, αὐτὸς δὲ οὐκ ἔθελεις ἀναμνησθεὶς [76b] εἰπεῖν ὅτι ποτε λέγει

Γοργίας ἀρετὴν εἶναι. ἀλλ’ ἐπειδάν μοι σὺ τοῦτ’ εἴπης, ὡς Σώκρατες, ἔρω σοι. κἀντακεκαλυμμένος τις γνοίη, ὡς Μένων, διαλεγομένου σου, ὅτι καλὸς εἴ καὶ ἐραστάι σοι ἔτι εἰσίν. τί δή; ὅτι οὐδὲν ἀλλ’ ἢ ἐπιτάττεις ἐν τοῖς λόγοις, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τρυφῶντες, ἄτε τυραννεύοντες ἔως ἀν ἔν ὥρᾳ [76c] ὥσιν, καὶ ἄμα ἐμοῦ ἵσως κατέγνωκας ὅτι εἰμὶ ἡττων τῶν καλῶν· χαριοῦμαι οὖν σοι καὶ ἀποκρινοῦμαι. πάνυ μὲν οὖν χάρισαι. βούλει οὖν σοι κατὰ Γοργίαν ἀποκρίνωμαι, ἢ ἀν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις; βούλομαι· πῶς γὰρ οὕ; οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινας τῶν ὄντων κατὰ Ἐμπεδοκλέα; σφόδρα γε. καὶ πόρους εἰς οὓς καὶ δι’ ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται; πάνυ γε. καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν ἀρμόττειν ἐνίοις τῶν [76d] πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι; ἔστι ταῦτα. οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι; ἔγωγε. ἐκ τούτων δὴ σύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος. ἔστιν γὰρ χρόα ἀπορροὴ σχημάτων ὅψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός. ἄριστά μοι δοκεῖς, ὡς Σώκρατες, ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἴρηκέναι. ἵσως γάρ σοι κατὰ συνήθειαν εἴρηται· καὶ ἄμα οἷμαι ἐννοεῖς ὅτι ἔχοις ἀν ἔξ αὐτῆς εἰπεῖν καὶ φωνὴν δὲ ἔστι, καὶ [76e] ὀσμὴν καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν τοιούτων. πάνυ μὲν οὖν.

τραγικὴ γάρ ἔστιν, ὡς Μένων, ἡ ἀπόκρισις, ὥστε ὀρέσκει σοι μᾶλλον ἢ ἡ περὶ τοῦ σχήματος· ἔμοιγε. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὡς παῖ Ἀλεξιδήμου, ώς ἐγὼ ἔμαυτὸν πείθω, ἀλλ' ἐκείνη βελτίων· οἶμαι δὲ οὐδ' ἂν σοὶ δόξαι, εἰ μή, ὥσπερ χθὲς ἔλεγες, ἀναγκαῖόν σοι ἀπιέναι πρὸ τῶν μυστηρίων, ἀλλ' εἰ περιμείναις τε καὶ μυηθείης.

St. 77a

[Μένων]: ἀλλὰ περιμένοιμ' ἂν, ὡς Σώκρατες, εἴ̄ μοι πολλὰ τοιαῦτα λέγοις. ἀλλὰ μὴν προθυμίας γε οὐδὲν ἀπολείψω, καὶ σοῦ ἔνεκα καὶ ἔμαυτοῦ, λέγων τοιαῦτα· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἶός τ' ἔσομαι πολλὰ τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ' ἵθι δὴ πειρῶ καὶ σὺ ἐμοὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοῦναι, κατὰ δόλου εἰπὼν ἀρετῆς πέρι ὅτι ἔστιν, καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐκ τοῦ ἐνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντάς τι ἐκάστοτε οἱ σκώπτοντες, ἀλλὰ ἔάσας δόλην καὶ ὑγιῆ εἰπὲ τί ἔστιν ἀρετή. τὰ δέ γε παραδείγματα [77b] παρ' ἔμοι εἴληφας. δοκεῖ τοίνυν μοι, ὡς Σώκρατες, ἀρετὴ εἶναι, καθάπερ ὁ ποιητὴς λέγει, χαίρειν τε καλοῖσι καὶ δύνασθαι· καὶ ἐγὼ τοῦτο λέγω ἀρετήν, ἐπιθυμοῦντα τῶν καλῶν δυνατὸν εἶναι πορίζεσθαι. ἄρα λέγεις τὸν τῶν καλῶν ἐπιθυμοῦντα ἀγαθῶν ἐπιθυμητὴν εἶναι; μάλιστά γε. ἄρα ὡς ὅντων τινῶν οἵ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἐτέρων δὲ οἵ τῶν ἀγαθῶν; [77c] οὐ πάντες, ὥριστε, δοκοῦσί σοι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμεῖν; οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τινες τῶν κακῶν; ναί. οἰόμενοι τὰ κακὰ ἀγαθὰ εἶναι, λέγεις, ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακά ἔστιν ὅμως ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν; ἀμφότερα ἔμοιγε δοκοῦσιν. ἢ γὰρ δοκεῖ τίς σοι, ὡς Μένων, γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι κακά ἔστιν ὅμως ἐπιθυμεῖν αὐτῶν; μάλιστα. τί ἐπιθυμεῖν λέγεις; ἢ γενέσθαι αὐτῷ; γενέσθαι· τί γὰρ ἄλλο; [77d] πότερον ἡγούμενος τὰ κακὰ ὡφελεῖν ἐκεῖνον ὃ ἂν γένηται, ἢ γιγνώσκων τὰ κακὰ ὅτι βλάπτει ὃ ἂν παρῇ; εἰσὶ μὲν οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὡφελεῖν, εἰσὶν δὲ καὶ οἱ γιγνώσκοντες ὅτι βλάπτει. ἢ καὶ δοκοῦσί σοι γιγνώσκειν τὰ κακὰ ὅτι κακά ἔστιν οἱ ἡγούμενοι τὰ κακὰ ὡφελεῖν; οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τοῦτο γε. οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὕτοι μὲν οὖ τῶν κακῶν ἐπιθυμοῦσιν, οἱ [77e] ἀγνοοῦντες αὐτά, ἀλλὰ ἐκεῖνων ἀ ποντο ἀγαθὰ εἶναι δῆλον ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. ἢ οὕ; κινδυνεύουσιν οὕτοί γε. τί δέ; οἱ τῶν κακῶν μὲν ἐπιθυμοῦντες, ώς φῆς σύ, ἡγούμενοι δὲ τὰ κακὰ βλάπτειν ἐκεῖνον ὃ ἂν γίγνηται, γιγνώσκουσιν δῆπου ὅτι βλαβήσονται ὑπ' αὐτῶν;

St. 78a

[Μένων]: ἀνάγκη. ἀλλὰ τοὺς βλαπτομένους οὗτοι οὐκ οἴονται ἀθλίους εἶναι καθ' ὅσον βλάπτονται; καὶ τοῦτο ἀνάγκη. τοὺς δὲ ἀθλίους οὐ κακοδαίμονας; οἶμαι ἔγωγε. ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ἄθλιος καὶ κακοδαίμων εἶναι; οὕ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. οὐκ ἄρα βούλεται, ὡς Μένων, τὰ κακὰ οὐδείς, εἴπερ μὴ βούλεται τοιοῦτος εἶναι. τί γὰρ ἄλλο ἔστιν ἄθλιον εἶναι ἢ ἐπιθυμεῖν τε τῶν κακῶν καὶ κτᾶσθαι; κινδυνεύεις ἀληθῆ [78b] λέγειν, ὡς Σώκρατες· καὶ οὐδεὶς βούλεσθαι τὰ κακά. οὐκοῦν νυνδὴ ἔλεγες ὅτι ἔστιν ἡ ἀρετὴ βούλεσθαι τε τάγαθὰ καὶ δύνασθαι; εἴπον γάρ. οὐκοῦν τοῦ λεχθέντος τὸ μὲν βούλεσθαι πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ταύτη γε οὐδὲν ὁ ἔτερος τοῦ ἐτέρου βελτίων; φαίνεται. ἀλλὰ δῆλον ὅτι εἴπερ ἔστι βελτίων ἄλλος ἄλλου, κατὰ τὸ δύνασθαι ἂν εἴη ἀμείνων. πάνυ γε. τοῦτ' ἔστιν ἄρα, ώς εἴοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀρετή, δύναμις [78c] τοῦ πορίζεσθαι τάγαθά. παντάπασί μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, οὕτως ἔχειν ώς σὺ νῦν ὑπολαμβάνεις. Ἰδωμεν δὴ καὶ τοῦτο εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἵσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις. τάγαθὰ φῆς οἴόν τ' εἶναι πορίζεσθαι ἀρετὴν εἶναι; ἔγωγε. ἀγαθὰ δὲ καλεῖς οὐχὶ οἶον ὑγίειάν τε καὶ πλοῦτον; καὶ χρυσὸν λέγω καὶ ἀργύριον κτᾶσθαι καὶ τιμὰς ἐν πόλει καὶ ἀρχάς. μὴ ἄλλ' ἄττα λέγεις τάγαθὰ ἢ τὰ τοιαῦτα; οὔκ, ἀλλὰ πάντα [78d] λέγω τὰ τοιαῦτα. εἴεν· χρυσὸν δὲ δὴ καὶ ἀργύριον πορίζεσθαι ἀρετή ἔστιν, ώς φησι Μένων ὁ τοῦ μεγάλου βασιλέως πατρικὸς ξένος. πότερον προστιθεῖς τούτῳ τῷ πόρῳ, ὡς Μένων, τὸ δικαίως καὶ ὁσίως, ἢ οὐδέν σοι διαφέρει, ἀλλὰ κὰν ἀδίκως τις αὐτὰ πορίζηται, δόμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς; οὐ δῆπου, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ κακίαν. πάντως δῆπου. δεῖ ἄρα, ώς εἴοικε, τούτῳ τῷ πόρῳ δικαιοσύνην ἢ σωφροσύνην ἢ δισιότητα [78e] προσεῖναι, ἢ ἄλλο τι μόριον ἀρετῆς· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἀρετή, καίπερ ἐκπορίζουσα τάγαθά. πῶς γὰρ ἀνευ τούτων ἀρετὴ γένοιτ' ἂν; τὸ δὲ μὴ ἐκπορίζειν χρυσὸν καὶ ἀργύριον, ὅταν μὴ δίκαιον ἦ, μήτε αὐτῷ μήτε ἄλλῳ, οὐκ ἀρετὴ καὶ αὕτη ἔστιν ἢ ἀπορία; φαίνεται.

St. 79a

[Σωκράτης]: ούδεν ἄρα μᾶλλον ὁ πόρος τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἢ ἡ ἀπορία ἀρετὴ ἀν εἴη, ἀλλά, ὡς ἔοικεν, ὃ μὲν ἀν μετὰ δικαιοσύνης γίγνηται, ἀρετὴ ἔσται, ὃ δ' ἀν ἄνευ πάντων τῶν τοιούτων, κακία. δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι ὡς λέγεις. οὐκοῦν τούτων ἔκαστον ὀλίγον πρότερον μόριον ἀρετῆς ἔφαμεν εἶναι, τὴν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα; ναί. εἰτα, ὡς Μένων, παίζεις πρός με; τί δῆ, ὡς Σώκρατες; ὅτι ἄρτι ἐμοῦ δεηθέντος σου μὴ καταγνύναι μηδὲ κερματίζειν τὴν ἀρετήν, καὶ δόντος παραδείγματα καθ' ἂ δέοι ἀποκρίνεσθαι, τούτου μὲν ἡμέλησας, λέγεις δέ μοι ὅτι ἀρετή ἔστιν [79b] οὗτον τὸν εἶναι τάγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης· τοῦτο δὲ φῆς μόριον ἀρετῆς εἶναι; ἔγωγε. οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὅμοιογεῖς, τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν ὅτι ἀν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν εἶναι· τὴν γὰρ δικαιοσύνην μόριον φῆς ἀρετῆς εἶναι, καὶ ἔκαστα τούτων. τί οὖν δῆ τοῦτο λέγω; ὅτι ἐμοῦ δεηθέντος ὅλον εἰπεῖν τὴν ἀρετήν, αὐτὴν μὲν πολλοῦ δεῖς εἰπεῖν ὅτι ἔστιν, πᾶσαν δὲ φῆς πρᾶξιν ἀρετὴν εἶναι, ἐάνπερ μετὰ μορίου ἀρετῆς [79c] πράττηται, ὥσπερ εἰρηκὼς ὅτι ἀρετή ἔστιν τὸ ὅλον καὶ ἡδη γνωσομένου ἐμοῦ, καὶ ἐὰν σὺ κατακερματίζης αὐτὴν κατὰ μόρια. δεῖται οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ὡς φίλε Μένων, τί ἔστιν ἀρετή, εἰ μετὰ μορίου ἀρετῆς πᾶσα πρᾶξις ἀρετὴ ἀν εἴη; τοῦτο γάρ ἔστιν λέγειν, ὅταν λέγῃ τις, ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ δικαιοσύνης πρᾶξις ἀρετή ἔστιν. ἡ οὐ δοκεῖ σοι πάλιν δεῖσθαι τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως, ἀλλ' οὔτε τινὰ εἰδέναι μόριον ἀρετῆς ὅτι ἔστιν, αὐτὴν μὴ εἰδότα; οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ [79d] γὰρ καὶ μέμνησαι, δτ' ἔγω σοι ἄρτι ἀπεκρινάμην περὶ τοῦ σχήματος, ἀπεβάλλομέν που τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν τὴν διὰ τῶν ἔτι ζητουμένων καὶ μήπω ὡμοιογημένων ἐπιχειροῦσαν ἀποκρίνεσθαι. καὶ ὄρθως γε ἀπεβάλλομεν, ὡς Σώκρατες. μὴ τοίνυν, ὡς ἄριστε, μηδὲ σὺ ἔτι ζητουμένης ἀρετῆς ὅλης ὅτι ἔστιν οἷον διὰ τῶν ταύτης μορίων ἀποκρινόμενος δηλώσειν αὐτὴν ὁτῳοῦν, ἡ ἄλλο ὁτιοῦν τούτῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ [79e] λέγων, ἀλλὰ πάλιν τῆς αὐτῆς δεήσεσθαι ἐρωτήσεως, τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἂ λέγεις· ἡ οὐδεν σοι δοκῶ λέγειν; ἔμοιγε δοκεῖς ὄρθως λέγειν. ἀπόκριναι τοίνυν πάλιν ἐξ ἀρχῆς· τί φῆς ἀρετὴν εἶναι καὶ σὺ καὶ ὁ ἔταῖρός σου;

St. 80a

[Μένων]: ὡς Σώκρατες, ἥκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ συγγενέσθαι σοι ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὡς γέ μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπάδεις, ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὄμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τάλλα ταύτη τῇ πλατείᾳ νάρκη τῇ θαλαττίᾳ· καὶ γὰρ αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἀπόμενον ναρκᾶν ποιεῖ, καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεποιηκέναι, ναρκᾶν· ἀληθῶς γὰρ ἔγωγε καὶ τὴν [80b] ψυχὴν καὶ τὸ στόμα ναρκῶ, καὶ οὐκ ἔχω ὅτι ἀποκρινώματί σοι. καίτοι μυριάκις γε περὶ ἀρετῆς παμπόλλους λόγους εἴρηκα καὶ πρὸς πολλούς, καὶ πάνυ εὖ, ὡς γε ἐμαυτῷ ἐδόκουν· νῦν δὲ οὐδὲν ὅτι ἔστιν τὸ παράπαν ἔχω εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖς εὖ βουλεύεσθαι οὐκ ἐκπλέων ἐνθένδε οὐδὲν ἀποδημῶν· εἰ γὰρ ξένος ἐν ἄλλῃ πόλει τοιαῦτα ποιοῖς, τάχ' ἀν ὡς γόνης ἀπαχθείης. πανοῦργος εἶ, ὡς Μένων, καὶ ὀλύγου ἐξηπάτησάς με. τί μάλιστα, ὡς Σώκρατες; γιγνώσκω [80c] οῦν ἔνεκά με ἥκασας. τίνος δῆ οὔτε; ἵνα σε ἀντεικάσω. ἔγω δὲ τοῦτο οἶδα περὶ πάντων τῶν καλῶν, ὅτι χαίρουσιν εἰκαζόμενοι— λυσιτελεῖ γὰρ αὐτοῖς· καλαὶ γὰρ οἵμαι τῶν καλῶν καὶ αἱ εἰκόνες— ἀλλ' οὐκ ἀντεικάσομαί σε. ἔγω δέ, εἰ μὲν ἡ νάρκη αὐτὴ ναρκῶσα οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖ ναρκᾶν, ἔοικα αὐτῇ· εἰ δὲ μή, οὔ. οὐ γὰρ εὐπορῶν αὐτὸς τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν, ἀλλὰ παντὸς μᾶλλον αὐτὸς ἀπορῶν οὕτως καὶ τοὺς ἄλλους ποιῶ ἀπορεῖν. [80d] καὶ νῦν περὶ ἀρετῆς δὲ ἔστιν ἔγω μὲν οὐκ οἶδα, σὺ μέντοι ἵσως πρότερον μὲν ἥδησθα πρὶν ἔμοῦ ἄψασθαι, νῦν μέντοι ὅμοιος εἶ οὐκ εἰδότι. ὅμως δὲ ἔθέλω μετὰ σοῦ σκέψασθαι καὶ συζητῆσαι ὅτι ποτέ ἔστιν. καὶ τίνα τρόπον ζητήσεις, ὡς Σώκρατες, τοῦτο δὲ μὴ οἶσθα τὸ παράπαν ὅτι ἔστιν; ποιῶν γὰρ ὧν οὐκ οἶσθα προθέμενος ζητήσεις; ἡ εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἐντύχοις αὐτῷ, πῶς εἴσῃ ὅτι τοῦτό ἔστιν δὲ σὺ οὐκ ἥδησθα; μανθάνω [80e] οἶον βιούλει λέγειν, ὡς Μένων. ὄρας τοῦτον ὡς ἐριστικὸν λόγον κατάγεις, ὡς οὐκ ἄρα ἔστιν ζητεῖν ἀνθρώπῳ οὕτε δὲ οἶδε οὕτε δὲ μὴ οἶδε; οὕτε γὰρ ἀν ὅ γε οἶδεν ζητοῖ— οἶδεν γάρ, καὶ οὐδὲν δεῖ τῷ γε τοιούτῳ ζητήσεως— οὕτε δὲ μὴ οἶδεν— οὐδὲν γὰρ οἶδεν ὅτι ζητήσει.

St. 81a

[Μένων]: ούκοιν καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι ὁ λόγος οὗτος, ὡς Σώκρατες; οὐκ ἔμοιγε. ἔχεις λέγειν ὅπη;
ἔγωγε· ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα— τίνα λόγον λεγόντων;
ἀληθῆ, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ καλόν. τίνα τοῦτον, καὶ τίνες οἱ λέγοντες; οἱ μὲν λέγοντές εἰσι τῶν
ἱερέων τε καὶ τῶν Ἱερειῶν ὅσοις μεμέληκε περὶ ὧν μεταχειρίζονται λόγον οἵοις τ' εἶναι διδόναι.
[81b] λέγει δὲ καὶ Πίνδαρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν ὅσοι θεῖοί εἰσιν. ἀλλά λέγουσιν, ταυτί
ἔστιν· ἀλλὰ σκόπει εἴσι σοι δοκοῦσιν ἀληθῆ λέγειν. φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι
ἀθάνατον, καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν— δοῦλος δὴ ἀποθνήσκειν καλοῦσι— τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι,
ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε· δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς ὀσιώτατα διαβιῶνται τὸν βίον· οἵσιν γὰρ ἀν—

Φερσεφόνα ποινὰν παλαιοῦ πένθεος
δέξεται, εἰς τὸν ὕπερθεν ἄλιον κείνων ἐνάτῳ ἔτεϊ
ἀνδιδοῖ ψυχὰς πάλιν,
ἐκ τῶν βασιλῆς ἀγανὸι
καὶ σθένει κρατιποὶ σοφίᾳ τε μέγιστοι
ἄνδρες αὔξοντε· εἰς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἥρωες ἀγνοὶ πρὸς ἀνθρώπων καλεῦνται.

Pind. fr. 133 Bergk

[Μένων]: ἄτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατος τε οὕσα καὶ πολλάκις γεγονυῖα, καὶ ἐωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν
Ἄιδου καὶ πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ μεμάθηκεν· ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ περὶ ἀρετῆς
καὶ περὶ ἄλλων οἴον τ' εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἃ γε καὶ πρότερον ἤπιστατο. ἄτε γὰρ τῆς
φύσεως ἀπάσης [81d] συγγενοῦς οὕσης, καὶ μεμαθηκυῖας τῆς ψυχῆς ἄπαντα, οὐδὲν κωλύει ἐν μόνον
ἀναμνησθέντα— δοῦλος δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἀνθρωποι— τάλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἔάν τις ἀνδρεῖος
ἢ καὶ μὴ ἀποκάμην ζητῶν· τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἔστιν. οὕκουν δεῖ
πείθεσθαι τούτων τῷ ἐριστικῷ λόγῳ· οὗτος μὲν γὰρ ἀνήσκοτος ποιήσειν καὶ ἔστιν τοῖς
μαλακοῖς τῶν ἀνθρώπων ἡδὺς ἀκοῦσαι, δοῦλος δὲ [81e] ἐργατικούς τε καὶ ζητητικούς ποιεῖ· ὡς ἐγὼ
πιστεύων ἀληθεῖ εἶναι ἐθέλω μετὰ σοῦ ζητεῖν ἀρετὴν ὅτι ἔστιν. ναί, ὡς Σώκρατες· ἀλλὰ πῶς λέγεις
τοῦτο, ὅτι οὐ μανθάνομεν, ἀλλὰ ἦν καλοῦμεν μάθησιν ἀνάμνησίς ἔστιν; ἔχεις με τοῦτο διδάξαι ὡς
οὕτως ἔχει;

St. 82a

[Σωκράτης]: καὶ ἄρτι εἶπον, ὡς Μένων, ὅτι πανοῦργος εἴσι, καὶ νῦν ἐρωτᾷς εἰς ἔχω σε διδάξαι, δοῦσι φημι
διδαχὴν εἶναι ἀλλὰ ἀνάμνησιν, ἵνα δὴ εὐθὺς φαίνωμαι αὐτὸς ἐμαυτῷ τάνατία λέγων. οὐ μὰ τὸν
Δία, ὡς Σώκρατες, οὐ πρὸς τοῦτο βλέψας εἶπον, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔθους· ἀλλ' εἰς πῶς μοι ἔχεις
ἐνδείξασθαι ὅτι ἔχει ὕσπερ λέγεις, ἔνδειξαι. ἀλλὰ ἔστι μὲν οὐ φάδιον, δημως δὲ ἐθέλω προθυμηθῆναι
σοῦ ἔνεκα. ἀλλά μοι προσκάλεσον τῶν πολλῶν ἀκολούθων [82b] τουτωνὶ τῶν σαυτοῦ ἔνα, ὅντινα
βιούλει, ἵνα ἐν τούτῳ σοι ἐπιδείξωμαι. πάνυ γε. δεῦρο πρόσελθε. Ἐλλην μέν ἔστι καὶ ἐλληνίζει;
πάνυ γε σφόδρα, οἰκογενῆς γε. πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν ὁπότερ' ἂν σοι φαίνηται, ἢ ἀναμιμησκόμενος
ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ. ἀλλὰ προσέξω. εἰπὲ δῆ μοι, ὡς παῖ, γιγνώσκεις τετράγωνον χωρίον ὅτι
τοιοῦτόν ἔστιν; ᔎγωγε. ἔστιν οὖν τετράγωνον [82c] χωρίον ἵσας ἔχον τὰς γραμμὰς ταύτας πάσας,
τέτταρας οὕσας; πάνυ γε. οὐ καὶ ταυταὶ τὰς διὰ μέσου ἔστιν ἵσας ἔχον; ναί. οὐκοῦν εἴη ἀν
τοιοῦτον χωρίον καὶ μεῖζον καὶ ἔλαττον; πάνυ γε. εἰ οὖν εἴη αὕτη ἡ πλευρὰ δυοῖν ποδοῖν καὶ
αὕτη δυοῖν, πόσων ἀν εἴη ποδῶν τὸ ὅλον; ὕδε δὲ σκόπει· εἰς ἦν ταύτη δυοῖν ποδοῖν, ταύτη δὲ
ἐνὸς ποδὸς μόνον, ἄλλο τι ἄπαξ ἀν ἦν δυοῖν ποδοῖν τὸ χωρίον; ναί. [82d] ἐπειδὴ δὲ δυοῖν ποδοῖν
καὶ ταύτη, ἄλλο τι ἡ διαδυνεται; γίγνεται. δυοῖν ἄρα διαδυνεται ποδῶν; ναί. πόσοι οὖν
εἰσιν οἱ δύο διαδυνεται; λογισάμενος εἰπέ. τέτταρες, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν γένοιται ἀν τούτου τοῦ
χωρίου ἔτερον διπλάσιον, τοιοῦτον δέ, ἵσας ἔχον πάσας τὰς γραμμὰς ὕσπερ τοῦτο; ναί. πόσων οὖν
εἰσται ποδῶν; ὀκτώ. φέρε δή, πειρῶ μοι εἰπεῖν πηλίκη τις ἔσται [82e] ἐκείνους ἡ γραμμὴ ἐκάστη. ἡ
μὲν γὰρ τοῦδε δυοῖν ποδοῖν· τί δὲ ἡ ἐκείνου τοῦ διπλασίου; δῆλον δή, ὡς Σώκρατες, ὅτι διπλασία.

όρᾶς, ὡς Μένων, ώς ἔγω τοῦτον οὐδὲν διδάσκω, ἀλλ' ἐρωτῶ πάντα; καὶ νῦν οὗτος οἰεται εἰδέναι ὅποια ἔστιν ἀφ' ἣς τὸ ὁκτώπουν χωρίον γενήσεται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι; ἔμοιγε. οἶδεν οὖν; οὐ δῆτα. οἰεται δέ γε ἀπὸ τῆς διπλασίας; ναί.

St. 83a

[Μένων]: Θεῶ δὴ αὐτὸν ἀναμιμησκόμενον ἐφεξῆς, ώς δεῖ ἀναμιμησκεσθαι. σὺ δέ μοι λέγε· ἀπὸ τῆς διπλασίας γραμμῆς φῆς τὸ διπλάσιον χωρίον γίγνεσθαι; τοιόνδε λέγω, μὴ ταύτη μὲν μακρόν, τῇ δὲ βραχύ, ἀλλὰ ἵσον πανταχῇ ἔστω ὥσπερ τουτί, διπλάσιον δὲ τούτου, ὁκτώπουν· ἀλλ' ὅρα εἰ ἔτι σοι ἀπὸ τῆς διπλασίας δοκεῖ ἔσεσθαι. ἔμοιγε. οὐκοῦν διπλασία αὕτη ταύτης γίγνεται, ἀν ἐτέραν τοσαύτην προσθῶμεν ἐνθένδε; πάνυ γε. ἀπὸ ταύτης δή, φῆς, ἔσται τὸ ὁκτώπουν χωρίον, ἀν τέτταρες τοσαύται γένωνται; [83b] ναί. ἀναγραψώμεθα δὴ ἀπ' αὐτῆς ἵσας τέτταρας. ἄλλο τι ἢ τουτὶ ἀν εἴη ὁ φῆς τὸ ὁκτώπουν εἶναι; πάνυ γε. οὐκοῦν ἐν αὐτῷ ἔστιν ταυτὶ τέτταρα, ὃν ἔκαστον ἵσον τούτῳ ἔστιν τῷ τετράποδι; ναί. πόσον οὖν γίγνεται; οὐ τετράκις τοσοῦτον; πῶς δ' οὐ; διπλάσιον οὖν ἔστιν τὸ τετράκις τοσοῦτον; οὐ μὰ Δία. ἀλλὰ ποσαπλάσιον; τετραπλάσιον. ἀπὸ τῆς διπλασίας ἄρα, [83c] ὡς παῖ, οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιον γίγνεται χωρίον. ἀληθῆ λέγεις. τεττάρων γὰρ τετράκις ἔστιν ἐκκαίδεκα. οὐχί; ναί. ὁκτώπουν δ' ἀπὸ ποίας γραμμῆς; οὐχὶ ἀπὸ μὲν ταύτης τετραπλάσιον; φημί. τετράπουν δὲ ἀπὸ τῆς ἡμισέας ταυτησὶ τουτί; ναί. εἶν· τὸ δὲ ὁκτώπουν οὐ τοῦδε μὲν διπλάσιόν ἔστιν, τούτου δὲ ἡμισυ; ναί. οὐκ ἀπὸ μὲν μεζονος ἔσται ἢ τοσαύτης γραμμῆς, ἀπὸ ἑλάττονος δὲ ἢ τοσησδί; [83d] ἢ οὐ; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω. καλῶς· τὸ γάρ σοι δοκοῦν τοῦτο ἀποκρίνου. καὶ μοι λέγε· οὐχ ἦδε μὲν δυοῖν ποδοῖν ἦν, ἢ δὲ τεττάρων; ναί. δεῖ ἄρα τὴν τοῦ ὁκτώποδος χωρίου γραμμὴν μεζω μὲν εἶναι τῆσδε τῆς δίποδος, ἑλάττω δὲ τῆς τετράποδος. δεῖ. πειρῶ [83e] δὴ λέγειν πηλίκην τινὰ φῆς αὐτὴν εἶναι. τρίποδα. οὐκοῦν ἄνπερ τρίπους ἦ, τὸ ἡμισυ ταύτης προσληψόμεθα καὶ ἔσται τρίπους; δύο μὲν γὰρ οἶδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ ἐνθένδε ὡσαύτως δύο μὲν οἶδε, ὁ δὲ εἷς· καὶ γίγνεται τοῦτο τὸ χωρίον ὁ φῆς. ναί. οὐκοῦν ἀν ἢ τῆδε τριῶν καὶ τῆδε τριῶν, τὸ ὄλον χωρίον τριῶν τρὶς ποδῶν γίγνεται; φαίνεται. τρεῖς δὲ τρὶς πόσοι εἰσὶ πόδες; ἐννέα. ἔδει δὲ τὸ διπλάσιον πόσων εἶναι ποδῶν; ὁκτώ. οὐδ' ἄρ' ἀπὸ τῆς τρίποδός πω τὸ ὁκτώπουν χωρίον γίγνεται. οὐ δῆτα.

St. 84a

[Παιᾶς]: ἀλλ' ἀπὸ ποίας; πειρῶ ἡμῖν εἰπεῖν ἀκριβῶς· καὶ εἰ μὴ βούλει ἀριθμεῖν, ἀλλὰ δεῖξον ἀπὸ ποίας. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ οἶδα. ἐννοεῖς αὖ, ὡς Μένων, οὐ ἔστιν ἦδη βαδίζων ὅδε τοῦ ἀναμιμησκεσθαι; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἦδει μὲν οὐ, ἥτις ἔστιν ἢ τοῦ ὁκτώποδος χωρίου γραμμή, ὥσπερ οὐδὲ νῦν πι ποιεῖν, ἀλλ' οὖν ὥστε γ' αὐτὴν τότε εἰδέναι, καὶ θαρραλέως ἀπεκρίνετο ώς εἰδῶς, καὶ οὐχ ἡγεῖτο ἀπορεῖν· νῦν δὲ ἡγεῖται ἀπορεῖν [84b] ἦδη, καὶ ὥσπερ οὐκ οἶδεν, οὐδὲ οἰεται εἰδέναι. ἀληθῆ λέγεις. οὐκοῦν νῦν βέλτιον ἔχει περὶ τὸ πρᾶγμα ὃ οὐκ ἦδει; καὶ τοῦτο μοι δοκεῖ. ἀπορεῖν οὖν αὐτὸν ποιήσαντες καὶ ναρκᾶν ὥσπερ ἢ νάρκη, μῶν τι ἐβλάψαμεν; οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. προδρογου γοῦν τι πεποίκαμεν, ώς ἔοικε, πρὸς τὸ ἔξευρεῖν δηπερ ἔχει· νῦν μὲν γὰρ καὶ ζητήσειν ἀν ἡδέως οὐκ εἰδῶς, τότε δὲ ὁδίων ἀν καὶ πρὸς πολλοὺς καὶ πολλάκις ὥετ' [84c] ἀν εῦ λέγειν περὶ τοῦ διπλασίου χωρίου, ώς δεῖ διπλασίαν τὴν γραμμὴν ἔχειν μήκει. ἔοικεν. οἶει οὖν ἀν αὐτὸν πρότερον ἐπιχειρῆσαι ζητεῖν ἢ μανθάνειν τοῦτο ὃ ὥστε εἰδέναι οὐκ εἰδῶς, πρὶν εἰς ἀπορίαν κατέπεσεν ἡγησάμενος μὴ εἰδέναι, καὶ ἐπόθησεν τὸ εἰδέναι; οὐ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. ὕνητο ἄρα ναρκήσας; δοκεῖ μοι. σκέψαι δὴ ἐκ ταύτης τῆς ἀπορίας ὅτι καὶ ἀνευρήσει ζητῶν μετ' ἔμοι, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἐρωτῶντος ἔμοι καὶ οὐ διδάσκοντος φύλαττε [84d] δὲ ἀν που εὔρης με διδάσκοντα καὶ διεξιόντα αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ τὰς τούτου δόξας ἀνερωτῶντα. λέγε γάρ μοι σύ· οὐ τὸ μὲν τετράπουν τοῦτο ἡμῖν ἔστι χωρίον; μανθάνεις; ἔγωγε. ἔτερον δὲ αὐτῷ προσθεῖμεν ἀν τουτὶ ἵσον; ναί. καὶ τρίτον τόδε ἵσον ἐκατέρω τούτων; ναί. οὐκοῦν προσαναπληρωσάμεθ' ἀν τὸ ἐν τῇ γωνίᾳ τόδε; πάνυ γε. ἄλλο τι οὖν γένοιται ἀν τέτταρα ἵσα χωρία [84e] τάδε; ναί. τι οὖν; τὸ ὄλον τόδε ποσαπλάσιον τοῦδε γίγνεται; τετραπλάσιον. ἔδει δέ γε διπλάσιον ἡμῖν γενέσθαι· ἢ οὐ μέμνησαι; πάνυ γε.

St. 85a

[Σωκράτης]: ούκοῦν ἔστιν αὕτη γραμμὴ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τινὰ τέμνουσα δίχα ἔκαστον τούτων τῶν χωρίων; ναί. ούκοῦν τέτταρες αὕται γίγνονται γραμμαὶ ἵσαι, περιέχουσαι τουτὶ τὸ χωρίον; γίγνονται γάρ. σκόπει δῆ· πηλίκον τί ἔστιν τοῦτο τὸ χωρίον; οὐ μανθάνω. οὐχὶ τεττάρων ὄντων τούτων ἡμισυ ἔκάστου ἔκάστη ἡ γραμμὴ ἀποτέμηκεν ἐντός; ἢ οὐ; ναί. πόσα οὖν τηλικαῦτα ἐν τούτῳ ἔνεστιν; τέτταρα. πόσα δὲ ἐν τῷδε; δύο. τὰ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν τί ἔστιν; διπλάσια. τόδε οὖν ποσάπουν [85b] γίγνεται; ὀκτώπουν. ἀπὸ ποίας γραμμῆς; ἀπὸ ταύτης. ἀπὸ τῆς ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν τεινούσης τοῦ τετράποδος; ναί. καλοῦσιν δέ γε ταύτην διάμετρον οἱ σοφισταὶ· ὥστ' εἰ ταύτη διάμετρος ὄνομα, ἀπὸ τῆς διαμέτρου ἄν, ὡς σὺ φής, ὡς παῖ Μένωνος, γίγνοιτ' ἂν τὸ διπλάσιον χωρίον. πάνυ μὲν οὖν, ὡς Σώκρατες. τί σοι δοκεῖ, ὡς Μένων; ἔστιν ἡντινα δόξαν οὐχ αύτοῦ οὗτος ἀπεκρίνατο; οὔκ, [85c] ἀλλ' ἐαυτοῦ. καὶ μὴν οὐκ ἥδει γε, ὡς ἔφαμεν διλύγον πρότερον. ἀληθῆ λέγεις. ἐνῆσαν δέ γε αὐτῷ αὕται αἱ δόξαι· ἢ οὐ; ναί. τῷ οὐκ εἰδότι ἄρα περὶ ὧν ἀν μὴ εἰδῆ ἔνεισιν ἀληθεῖς δόξαι περὶ τούτων ὧν οὐκ οἶδε; φαίνεται. καὶ νῦν μέν γε αὐτῷ ὡσπερ ὄντι ἄρτι ἀνακεκίνηται αἱ δόξαι αὕται· εἰ δὲ αὐτόν τις ἀνερήσεται πολλάκις τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πολλαχῆ, οἷσθ' ὅτι τελευτῶν οὐδενὸς ἥττον ἀκριβῶς ἐπιστήσεται [85d] περὶ τούτων. ἔοικεν. ούκοῦν οὐδενὸς διδάξαντος ἀλλ' ἐρωτήσαντος ἐπιστήσεται, ἀναλαβὼν αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ναί. τὸ δὲ ἀναλαμβάνειν αὐτὸν ἐν αὐτῷ ἐπιστήμην οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαι ἔστιν; πάνυ γε. ἄρ' οὖν οὐ τὴν ἐπιστήμην, ἦν νῦν οὗτος ἔχει, ἤτοι ἔλαβέν ποτε ἢ ἀεὶ εἶχεν; ναί. ούκοῦν εἰ μὲν ἀεὶ εἶχεν, ἀεὶ καὶ ἦν ἐπιστήμων· εἰ δὲ ἔλαβέν ποτε, οὐκ ἀν ἐν γε τῷ νῦν βίᾳ εἰληφώς εἴη. ἢ δεδίδαχέν [85e] τις τοῦτον γεωμετρεῖν; οὗτος γὰρ ποιήσει περὶ πάσης γεωμετρίας ταύτα ταῦτα, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀπάντων. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτον πάντα δεδίδαχεν; δίκαιος γάρ που εἴ εἰδέναι, ἀλλως τε ἐπειδὴ ἐν τῇ σῇ οἰκίᾳ γέγονεν καὶ τέθραπται. ἀλλ' οἶδα ἔγωγε δτὶ οὐδεὶς πώποτε ἐδίδαξεν. ἔχει δὲ ταύτας τὰς δόξας, ἢ οὐχί; ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες, φαίνεται.

St. 86a

[Σωκράτης]: εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ νῦν βίᾳ λαβών, οὐκ ἥδη τοῦτο δῆλον, ὅτι ἐν ἄλλῳ τινὶ χρόνῳ εἶχε καὶ ἔμεμαθήκει; φαίνεται. ούκοῦν οὗτος γέ ἔστιν ὁ χρόνος ὅτ' οὐκ ἦν ἀνθρωπος; ναί. εἰ οὖν ὃν τ' ἀν ἦν χρόνον καὶ δὸν μὴ ἦν ἀνθρωπος, ἐνέσονται αὐτῷ ἀληθεῖς δόξαι, αἱ ἐρωτήσει ἐπεγερθεῖσαι ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἀρ' οὖν τὸν ἀεὶ χρόνον μεμαθηκοῦ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ; δῆλον γὰρ ὅτι τὸν πάντα χρόνον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν ἀνθρωπος. φαίνεται. ούκοῦν [86b] εἰ ἀεὶ ἡ ἀλήθεια ἡμῖν τῶν ὄντων ἔστιν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀθάνατος ἀν ἡ ψυχὴ εἴη, ὥστε θαρροῦντα χρή δι μὴ τυγχάνεις ἐπιστάμενος νῦν—τοῦτο δ' ἔστιν δι μὴ μεμνημένος—ἐπιχειρεῖν ζητεῖν καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι; εὖ μοι δοκεῖς λέγειν, ὡς Σώκρατες, οὐκ οἶδ' ὅπως. καὶ γὰρ ἐγὼ ἐμοί, ὡς Μένων. καὶ τὰ μέν γε ἄλλα οὐκ ἀν πάνυ ὑπὲρ τοῦ λόγου δισχυρισαίμην· ὅτι δ' οἰόμενοι δεῖν ζητεῖν δι μὴ τις οἶδεν βελτίους ἀν εἶμεν καὶ ἀνδρικώτεροι καὶ ἥττον ἀργοὶ ἢ εἰ οἰόμεθα δι μὴ ἐπιστάμεθα μηδὲ δυνατὸν [86c] εἶναι εύρεῖν μηδὲ δεῖν ζητεῖν, περὶ τούτου πάνυ ἀν διαμαχούμην, εἰ οἴστη τε εἴην, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. καὶ τοῦτο μέν γε δοκεῖς μοι εὖ λέγειν, ὡς Σώκρατες. βούλει οὖν, ἐπειδὴ ὁμονοοῦμεν ὅτι ζητητέον περὶ οὗ μὴ τις οἶδεν, ἐπιχειρήσωμεν κοινῇ ζητεῖν τί ποτ' ἔστιν ἀρετή; πάνυ μὲν οὖν. οὐ μέντοι, ὡς Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε ἐκεῖνο ἀν ἡδιστα, ὅπερ ἡρόμην τὸ πρῶτον, καὶ σκεψαίμην καὶ ἀκούσαιμι, πότερον ὡς διδακτῷ ὄντι αὐτῷ δεῖ ἐπιχειρεῖν, ἢ [86d] ὡς φύσει ἢ ὡς τίνι ποτὲ τρόπῳ παραγιγνομένης τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς. ἀλλ' εἰ μὲν ἐγὼ ἥρχον, ὡς Μένων, μὴ μόνον ἐμαυτοῦ ἀλλὰ καὶ σοῦ, οὐκ ἀν ἐσκεψάμεθα πρότερον εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἢ ἀρετή, πρὶν ὅτι ἔστιν πρῶτον ἐζητήσαμεν αὐτό· ἐπειδὴ δὲ σὺ σαυτοῦ μὲν οὐδὲ ἐπιχειρεῖς ἄρχειν, ίνα δὴ ἐλεύθερος ἦς, ἐμοῦ δὲ ἐπιχειρεῖς τε ἄρχειν καὶ ἄρχεις, συγχωρήσομαὶ σοι— τί γὰρ χρὴ ποιεῖν; —ἔοικεν οὖν σκεπτέον εἶναι [86e] ποιόν τί ἔστιν δι μήπω ἴσμεν δτὶ ἔστιν. εἰ μὴ τι οὖν ἀλλὰ σμικρόν γέ μοι τῆς ἀρχῆς χάλασον, καὶ συγχώρησον ἐξ ὑποθέσεως αὐτὸ σκοπεῖσθαι, εἴτε διδακτόν ἔστιν εἴτε ὄπωσοῦν.

St. 87a

[Μένων]: λέγω δὲ τὸ ἔξι ὑποθέσεως ὥδε, ὡσπερ οἱ γεωμέτραι πολλάκις σκοποῦνται, ἐπειδάν τις ἔρηται αὐτούς, οἶον περὶ χωρίου, εἰ οἶόν τε ἔς τόνδε τὸν κύκλον τόδε τὸ χωρίον τρίγωνον ἐνταθῆναι, εἴποι ἄν τις ὅτι οὕπω οἶδα εἰ ἔστιν τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὡσπερ μέν τινα ὑπόθεσιν προὔργου οἷμαι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα τοιάνδε· εἰ μέν ἔστιν τοῦτο τὸ χωρίον τοιοῦτον οἶον παρὰ τὴν διθεῖσαν αὐτοῦ γραμμὴν παρατείναντα ἐλλείπειν τοιούτῳ χωρίῳ οἶον ἀν αὐτὸ τὸ παρατεταμένον ἦ, ἀλλο τι συμβαίνειν μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλο αὖ, εἰ ἀδύνατόν ἔστιν ταῦτα παθεῖν. ὑποθέμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν [87b] σοι τὸ συμβαίνον περὶ τῆς ἔντασεως αὐτοῦ εἰς τὸν κύκλον, εἴτε ἀδύνατον εἴτε μή. οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀρετῆς ἡμεῖς, ἐπειδὴ οὐκ ἴσμεν οὕθ' ὅτι ἔστιν οὕθ' ὁποῖόν τι, ὑποθέμενοι αὐτὸ σκοπῶμεν εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτόν ἔστιν, ὥδε λέγοντες· εἰ ποιόν τί ἔστιν τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ὄντων ἀρετή, διδακτὸν ἀν εἴη ἢ οὐ διδακτόν; πρῶτον μὲν δὴ εἰ ἔστιν ἀλλοῖον ἢ οἶον ἐπιστήμη, ἀρα διδακτὸν ἢ οὗ, ἢ δὲ νυνδὴ ἐλέγομεν, ἀναμνηστόν—διαφερέτω δὲ μηδὲν ἡμῖν ὀποτέρω [87c] ἀν τῷ ὄνόματι χρώμεθα— ἀλλ' ἀρα διδακτόν; ἢ τοῦτο γε παντὶ δῆλον, δτι οὐδὲν ἄλλο διδάσκεται ἀνθρωπος ἢ ἐπιστήμην; ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ δέ γ' ἔστιν ἐπιστήμη τις ἢ ἀρετή, δῆλον δτι διδακτὸν ἀν εἴη. πῶς γὰρ οὕ; τούτου μὲν ἀρα ταχὺ ἀπηλλάγμεθα, δτι τοιοῦδε μὲν ὄντος διδακτόν, τοιοῦδε δ' οὗ. πάνυ γε. τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, δεῖ σκέψασθαι πότερόν ἔστιν ἐπιστήμη ἢ ἀρετὴ ἢ ἀλλοῖον ἐπιστήμης. ἔμοιγε [87d] δοκεῖ τοῦτο μετὰ τοῦτο σκεπτέον εἶναι. τί δὲ δῆ; ἄλλο τι ἢ ἀγαθὸν αὐτό φαμεν εἶναι τὴν ἀρετήν, καὶ αὕτη ἢ ὑπόθεσις μένει ἡμῖν, ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν εἰ μέν τί ἔστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο χωριζόμενον ἐπιστήμης, τάχ' ἀν εἴη ἢ ἀρετὴ οὐκ ἐπιστήμη τις· εἰ δὲ μηδέν ἔστιν ἀγαθὸν δὲ οὐκ ἐπιστήμη περιέχει, ἐπιστήμην ἀν τιν' αὐτὸ ὑποπτεύοντες εἶναι ὁρθῶς ὑποπτεύοιμεν. ἔστι ταῦτα. καὶ μὴν ἀρετὴ [87e] γ' ἔσμεν ἀγαθού; ναί. εἰ δὲ ἀγαθοί, ὠφέλιμοι· πάντα γὰρ τάγαθὰ ὠφέλιμα. οὐχί; ναί. καὶ ἢ ἀρετὴ δὴ ὠφέλιμόν ἔστιν; ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων. σκεψώμεθα δὴ καθ' ἔκαστον ἀναλαμβάνοντες ποιά ἔστιν ἃ ἡμᾶς ὠφελεῖ. ὕγίεια, φαμέν, καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος δὴ ταῦτα λέγομεν καὶ τὰ τοιαῦτα ὠφέλιμα. οὐχί; ναί.

St. 88a

[Σωκράτης]: ταῦτα δὲ ταῦτα φαμεν ἐνίοτε καὶ βλάπτειν· ἢ σὺ ἄλλως φῆς ἢ οὕτως; οὐκ, ἀλλ' οὕτως. σκόπει δή, ὅταν τί ἐκάστου τούτων ἡγῆται, ὠφελεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅταν τί, βλάπτει; ἀρ' οὐχ ὅταν μὲν ὁρθὴ χρῆσις, ὠφελεῖ, ὅταν δὲ μή, βλάπτει; πάνυ γε. ἔτι τοίνυν καὶ τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν σκεψώμεθα. σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ εύμαθίαν καὶ μνήμην καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα; [88b] ἔγωγε. σκόπει δή, τούτων ἄττα σοι δοκεῖ μὴ ἐπιστήμη εἶναι ἄλλ' ἄλλο ἐπιστήμης, εἰ οὐχὶ τοτὲ μὲν βλάπτει, τοτὲ δὲ ὠφελεῖ; οἶον ἀνδρεία, εἰ μὴ ἔστι φρόνησις ἢ ἀνδρεία ἀλλ' οἶον θάρρος τι· οὐχ ὅταν μὲν ἄνευ νοῦ θαρρῇ ἀνθρωπος, βλάπτεται, ὅταν δὲ σὺν νῷ, ὠφελεῖται; ναί. οὐκοῦν καὶ σωφροσύνη ὡσαύτως καὶ εύμαθία· μετὰ μὲν νοῦ καὶ μανθανόμενα καὶ καταρτυόμενα ὠφέλιμα, ἄνευ δὲ νοῦ βλαβερά; πάνυ σφόδρα. [88c] οὐκοῦν συλλήβδην πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιχειρήματα καὶ καρτερήματα ἡγουμένης μὲν φρονήσεως εἰς εύδαιμονίαν τελευτᾶ, ἀφροσύνης δὲ εἰς τούναντίον; ἔοικεν. εἰ ἄρα ἀρετὴ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ τί ἔστιν καὶ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὠφελίμω εἶναι, φρόνησιν αὐτὸ δεῖ εἶναι, ἐπειδήπερ πάντα τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτὰ μὲν καθ' αὐτὰ οὕτε ὠφέλιμα οὕτε βλαβερά ἔστιν, προσγενομένης δὲ φρονήσεως ἢ [88d] ἀφροσύνης βλαβερά τε καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ὠφέλιμόν γε οὖσαν τὴν ἀρετὴν φρόνησιν δεῖ τιν' εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ τάλλα ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν, πλοῦτόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ τοτὲ δὲ βλαβερὰ εἶναι, ἄρα οὐχ ὡσπερ τῇ ἄλλῃ ψυχῇ ἢ φρόνησις ἡγουμένη ὠφέλιμα τὰ τῆς ψυχῆς ἐποίει, ἢ δὲ ἀφροσύνη βλαβερά, οὕτως αὖ καὶ [88e] τούτοις ἢ ψυχὴ ὁρθῶς μὲν χρωμένη καὶ ἡγουμένη ὠφέλιμα αὐτὰ ποιεῖ, μὴ ὁρθῶς δὲ βλαβερά; πάνυ γε. ὁρθῶς δέ γε ἢ ἔμφρων ἡγεῖται, ἡμαρτημένως δὲ ἢ ἄφρων; ἔστι ταῦτα.

St. 89a

[Μένων]: οὐκοῦν οὕτω δὴ κατὰ πάντων εἰπεῖν ἔστιν, τῷ ἀνθρώπῳ τὰ μὲν ἄλλα πάντα εἰς τὴν ψυχὴν

ἀνηρτῆσθαι, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς εἰς φρόνησιν, εὶς μέλλει ἀγαθὰ εἶναι· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ φρόνησις ἂν εἴη τὸ ὡφέλιμον· φαμὲν δὲ τὴν ἀρετὴν ὡφέλιμον εἶναι; πάνυ γε. φρόνησιν ἄρα φαμὲν ἀρετὴν εἶναι, ἥτοι σύμπασαν ἡ μέρος τι; δοκεῖ μοι καλῶς λέγεσθαι, ὡς Σώκρατες, τὰ λεγόμενα. οὐκοῦν εὶς ταῦτα οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν εἴεν φύσει οἱ ἀγαθοί. οὕτως μοι δοκεῖ. καὶ [89b] γὰρ ἂν που καὶ τόδ' ἦν· εἰς φύσει οἱ ἀγαθοί ἔγίγνοντο, ἥσαν που ἂν ἡμῖν οὖ ἔγίγνωσκον τῶν νέων τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες ἐκείνων ἀποφηνάντων ἔφυλάττομεν ἂν ἐν ἀκροπόλει, κατασημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἡ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσι. εἰκός γέ τοι, ὡς Σώκρατες. ἅρ' οὖν ἐπειδὴ οὐ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται, δρα [89c] μαθήσει; δοκεῖ μοι ἥδη ἀναγκαῖον εἶναι· καὶ δῆλον, ὡς Σώκρατες, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστὶν ἀρετή, δτι διδακτόν ἐστιν. ζως νὴ Δία· ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν; καὶ μὴν ἐδόκει γε ἄρτι καλῶς λέγεσθαι. ἀλλὰ μὴ οὐκ ἐν τῷ ἄρτι μόνον δέῃ αὐτὸ δοκεῖν καλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καὶ ἐν τῷ ἐπειτα, εἰς μέλλει τι αὐτοῦ ὑγίεις εἶναι. τί [89d] οὖν δή; πρὸς τί βλέπων δυσχεραίνεις αὐτὸ δοκεῖς μὴ οὐκ ἐπιστήμη ἡ ἡ ἀρετή; ἔγώ σοι ἔρω, ὡς Μένων. τὸ μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ εἶναι, εἴπερ ἐπιστήμη ἐστίν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι· δτι δὲ οὐκ ἐστιν ἐπιστήμη, σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν. τόδε γάρ μοι εἰπέ· εἰς ἐστιν διδακτὸν διτοῦν πρᾶγμα, μὴ μόνον ἀρετή, οὐκ ἀναγκαῖον αὐτοῦ καὶ διδασκάλους καὶ μαθητὰς εἶναι; ξμοιγε δοκεῖ. οὐκοῦν [89e] τούναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἴεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζομεν μὴ διδακτὸν εἶναι; ἐστι ταῦτα· ἀλλ' ἀρετῆς διδάσκαλοι οὐ δοκοῦσί σοι εἶναι;

St. 90a

[Μένων]: πολλάκις γοῦν ζητῶν εἴ τινες εἴεν αὐτῆς διδάσκαλοι, πάντα ποιῶν οὐ δύναμαι εύρειν. καίτοι μετὰ πολλῶν γε ζητῶ, καὶ τούτων μάλιστα οὓς ἂν οἴωμαι ἐμπειροτάτους εἶναι τοῦ πράγματος. καὶ δῆ καὶ νῦν, ὡς Μένων, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἀνυτος δῆς παρεκαθέζετο, ὡς μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως. εἰκότως δ' ἂν μεταδοῖμεν Ἀνυτος γὰρ δῆς πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος, δς ἐγένετο πλούσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός, ὕσπερ ὁ νῦν νεωστὶ εἰληφὼς τὰ Πολυκράτους χρήματα Ἰσμηνίας δ Θηβαῖος, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ κτησάμενος καὶ ἐπιμελείᾳ, ἐπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολύτης οὐδὲ δύκωδης τε καὶ ἐπαχθής, ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὔσταλῆς ἀνήρ· [90b] ἐπειτα τοῦτον εὗ ἔθρεψεν καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Αθηναίων τῷ πλήθει αἰροῦνται γοῦν αὐτὸν ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχάς. δίκαιον δὴ μετὰ τοιούτων ζητεῖν ἀρετῆς πέρι διδασκάλους, εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή, καὶ οἵτινες. σὺ οὖν ἡμῖν, ὡς Ἀνυτε, συζήτησον, ἔμοι τε καὶ τῷ σαυτοῦ ξένω Μένωνι τῷδε, περὶ τούτου τοῦ πράγματος τίνες ἂν εἴεν διδάσκαλοι. ὕδε δὲ σκέψαι· εἰς βουλοίμεθα Μένωνα τόνδε ἀγαθὸν ιατρὸν γενέσθαι, [90c] παρὰ τίνας ἂν αὐτὸν πέμποιμεν διδασκάλους; ἅρ' οὐ παρὰ τοὺς ιατρούς; πάνυ γε. τί δ' εἰς σκυτοτόμον ἀγαθὸν βουλοίμεθα γενέσθαι, ἅρ' οὐ παρὰ τοὺς σκυτοτάμους; ναί. καὶ τάλλα οὕτως; πάνυ γε. ὕδε δὴ μοι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν εἰπέ. παρὰ τοὺς ιατρούς, φαμέν, πέμποντες τόνδε καλῶς ἂν ἐπέμπομεν, βουλόμενοι ιατρὸν γενέσθαι· ἅρ' ὅταν τοῦτο λέγωμεν, τόδε λέγομεν, [90d] δτι παρὰ τούτους πέμποντες αὐτὸν σωφρονοῦμεν ἂν, τοὺς ἀντιποιούμενους τε τῆς τέχνης μᾶλλον ἡ τοὺς μή, καὶ τοὺς μισθὸν πραττομένους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀποφήναντας αὐτοὺς διδασκάλους τοῦ βουλομένου ιέναι τε καὶ μανθάνειν; ἅρ' οὐ πρὸς ταῦτα βλέψαντες καλῶς ἂν πέμποιμεν; ναί. οὐκοῦν καὶ περὶ αὐλήσεως καὶ τῶν ἄλλων τὰ αὐτὰ ταῦτα; [90e] πολλὴ ἄνοιά ἐστι βουλομένους αὐλητήν τινα ποιῆσαι παρὰ μὲν τοὺς ὑπισχνουμένους διδάξειν τὴν τέχνην καὶ μισθὸν πραττομένους μὴ ἐθέλειν πέμπειν, ἄλλοις δέ τισιν πράγματα παρέχειν, ζητοῦντα μανθάνειν παρὰ τούτων, οἷ μήτε προσποιοῦνται διδάσκαλοι εἶναι μήτ' ἐστιν αὐτῶν μαθητὴς μηδεὶς τούτου τοῦ μαθήματος δ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν μανθάνειν παρ' αὐτῶν δν ἂν πέμπωΜΕΝ. οὐ πολλή σοι δοκεῖ ἀλογία εἶναι; ναὶ μὰ Δία ξμοιγε, καὶ ἀμαθία γε πρός.

St. 91a

[Ἀνυτος]: καλῶς λέγεις. νῦν τοίνυν ἔξεστί σε μετ' ἔμοι βουλεύεσθαι περὶ τοῦ ξένου τουτοῦ Μένωνος. οὗτος γάρ, ὡς Ἀνυτε, πάλαι λέγει πρός με δτι ἐπιθυμεῖ ταῦτης τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς ἡ οἱ ἀνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὐτῶν θεραπεύουσι,

καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. ταύτην οὖν τὴν ἀρετὴν [91b] σκόπει παρὰ τίνας ἀν πέμποντες αὐτὸν ὁρθῶς πέμποιΜΕΝ. ἡ δῆλον δὴ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον ὅτι παρὰ τούτους τοὺς ὑπισχνουμένους ἀρετῆς διδασκάλους εῖναι καὶ ἀποφήναντας αὐτοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων τῷ βουλομένῳ μανθάνειν, μισθὸν τούτου ταξιμένους τε καὶ πραττομένους; καὶ τίνας λέγεις τούτους, ὡς Σώκρατες; οἴσθα δῆπου καὶ σὺ ὅτι οὗτοί εἰσιν οὓς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι σοφιστάς. Ἡράκλεις, [91c] εὔφήμει, ὡς Σώκρατες. μηδένα τῶν γ' ἔμῶν μήτε οἰκείων μήτε φίλων, μήτε ἀστὸν μήτε ξένον, τοιαύτη μανία λάβοι, ὥστε παρὰ τούτους ἐλθόντα λωβηθῆναι, ἐπεὶ οὗτοί γε φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγνομένων. πῶς λέγεις, ὡς Ἀνυτε; οὗτοι ἄρα μόνοι τῶν ἀντιποιούμένων τι ἐπίστασθαι εὐεργετεῖν τοσοῦτον τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, δσον οὐ μόνον οὐκ ὠφελοῦσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ὅτι ἄν τις αὐτοῖς παραδῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον διαφθείρουσιν; καὶ [91d] τούτων φανερῶς χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι; ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω· οἶδα γὰρ ἄνδρα ἔνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἡ Φειδίαν τε, δος οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα ἡργάζετο, καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. καίτοι τέρας λέγεις εὶς οὶ μὲν τὰ ὑποδήματα ἔργαζόμενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἴματα ἔξακούμενοι οὐκ ἀν δύναιντο λαθεῖν τριάκονθ' ἡμέρας [91e] μοχθηρότερα ἀποδιδόντες ἡ παρέλαβον τὰ ἴματα τε καὶ ὑποδήματα, ἀλλ' εὶς τοιαῦτα ποιοῖεν, ταχὺ ἀν τῷ λιμῷ ἀποθάνοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα δῆλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανεν διαφθείρων τοὺς συγγιγνομένους καὶ μοχθηροτέρους ἀποπέμπων ἡ παρελάμβανεν πλέον ἡ τετταράκοντα ἔτη— οἵμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἔγγὺς καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὅντα—

St. 92a

[Ἀνυτος]: καὶ ἐν ἄπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται, καὶ οὐ μόνον Πρωταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πάμπολοι, οἱ μὲν πρότερον γεγονότες ἐκείνου, οἱ δὲ καὶ νῦν ἔτι ὄντες. πότερον δὴ οὖν φῶμεν κατὰ τὸν σὸν λόγον εἰδότας αὐτοὺς ἔξαπατᾶν καὶ λωβᾶσθαι τοὺς νέους, ἡ λεληθέναι καὶ ἔαυτούς; καὶ οὕτω μαίνεσθαι ἀξιώσομεν τούτους, οὓς ἔνιοι φασι σοφωτάτους ἄνθρωπων εἶναι; πολλοῦ γε δέουσι μαίνεσθαι, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον οἱ τούτοις διδόντες ἀργύριον τῶν νέων, τούτων δ' [92b] ἔτι μᾶλλον οἱ τούτοις ἐπιτρέποντες, οἱ προσήκοντες, πολὺ δὲ μάλιστα πάντων αἱ πόλεις, ἔωσαι αὐτοὺς εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἔξελαύνουσαι, εἴτε τις ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴτε ἀστός. πότερον δέ, ὡς Ἀνυτε, ἡδίκηκέ τίς σε τῶν σοφιστῶν, ἡ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἴ; οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγένονα πώποτε αὐτῶν οὐδενί, οὐδὲ ἀν ἄλλον ἔάσαιμι τῶν ἔμῶν οὐδένα. ἄπειρος ἄρ' εἴ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν; καὶ εἴην γε. πῶς [92c] οὖν ἄν, ὡς δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν αὐτῷ εἴτε φλαύρον, οὖν παντάπασιν ἄπειρος εἴης; ἢ φαδίως· τούτους γοῦν οἶδα οἴ εἰσιν, εἴτ' οὖν ἄπειρος αὐτῶν εἴμι εἴτε μῆ. μάντις εἴ̄ ίσως, ὡς Ἀνυτε· ἐπεὶ δῆλος γε ἄλλως οἴσθα τούτων πέρι, ἐξ ὧν αὐτὸς λέγεις θαυμάζοιμ' ἄν. ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτους ἐπιζητοῦμεν τίνες εἰσίν, παρ' οὓς ἀν [92d] Μένων ἀφικόμενος μοχθηρὸς γένοιτο— οὗτοι μὲν γάρ, εἰ σὺ βούλει, ἔστων οἱ σοφισταί— ἀλλὰ δὴ ἐκείνους εἰπὲ ἡμῖν, καὶ τὸν πατρικὸν τόνδε ἔταῖρον εὐεργέτησον φράσας αὐτῷ παρὰ τίνας ἀφικόμενος ἐν τοσαύτῃ πόλει τὴν ἀρετὴν ἦν νυνδὴ ἔγω διηλθον γένοιτ' ἄν ἄξιος λόγου. τί δὲ αὐτῷ οὐ σὺ ἔφρασας; ἀλλ' οὓς μὲν ἔγω δημην διδασκάλους τούτων εἶναι, εἴπον, ἀλλὰ τυγχάνω οὐδὲν λέγων, ὡς σὺ φής· καὶ ίσως τὶ λέγεις. [92e] ἀλλὰ σὺ δὴ ἐν τῷ μέρει αὐτῷ εἰπὲ παρὰ τίνας ἔλθη Αθηναίων· εἰπὲ ὄνομα ὅτου βούλει. τί δὲ ἐνὸς ἀνθρώπου ὄνομα δεῖ ἀκοῦσαι; ὅτῳ γὰρ ἀν ἐντύχη Αθηναίων τῶν καλῶν κάγαθῶν, οὐδεὶς ἔστιν δος οὐ βελτίω αὐτὸν ποιήσει ἡ οἱ σοφισταί, ἐάνπερ ἐθέλῃ πείθεσθαι.

St. 93a

[Σωκράτης]: πότερον δὲ οὗτοι οἱ καλοὶ κάγαθοὶ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἐγένοντο τοιοῦτοι, παρ' οὐδενὸς μαθόντες δῆμως μέντοι ἄλλους διδάσκειν οἷοί τε ὄντες ταῦτα ἀ αὐτοὶ οὐκ ἔμαθον; καὶ τούτους ἔγωγε ἀξιῶ παρὰ τῶν προτέρων μαθεῖν, ὄντων καλῶν κάγαθῶν· ἡ οὐ δοκοῦσί σοι πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γεγονέναι ἐν τῇδε τῇ πόλει ἄνδρες; ἔμοιγε, ὡς Ἀνυτε, καὶ εἶναι δοκοῦσιν ἐνθάδε ἀγαθοὶ τὰ πολιτικά, καὶ γεγονέναι ἔτι οὐχ ἡττον ἡ εἶναι· ἀλλὰ μῶν καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασιν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς;

τοῦτο γάρ ἔστιν περὶ οὗ ὁ λόγος ἡμῖν τυγχάνει ὡν· οὐκ εἰ εἰσὸν ἀγαθοὶ ἢ μὴ ἄνδρες ἐνθάδε, οὐδὲ εὶ γεγόνασιν ἐν τῷ πρόσθεν, [93b] ἀλλ' εὶ διδακτόν ἔστιν ἀρετή πάλαι σκοποῦΜΕΝ. τοῦτο δὲ σκοποῦντες τόδε σκοποῦμεν, ἅρα οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες καὶ τῶν νῦν καὶ τῶν προτέρων ταύτην τὴν ἀρετὴν ἦν αὐτοὶ ἀγαθοὶ ἥσαν ἡπίσταντο καὶ ἄλλω παραδοῦνται, ἢ οὐ παραδοτὸν τοῦτο ἀνθρώπῳ οὐδὲ παραληπτὸν ἄλλω παρ' ἄλλου· τοῦτ' ἔστιν δὲ πάλαι ζητοῦμεν ἐγώ τε καὶ Μένων. ὥδε οὖν σκόπει ἐκ τοῦ σαυτοῦ λόγου· Θεμιστοκλέα οὐκ ἀγαθὸν ἄν φαίης [93c] ἄνδρα γεγονέναι; ἔγωγε, πάντων γε μάλιστα. οὐκοῦν καὶ διδάσκαλον ἀγαθόν, εἴπερ τις ἄλλος τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς διδάσκαλος ἦν, κἀκεῖνον εἶναι; οἵμαι ἔγωγε, εἴπερ ἐβούλετό γε. ἀλλ', οἴει, οὐκ ἀν ἐβουλήθη ἄλλους τέ τινας καλοὺς κάγαθοὺς γενέσθαι, μάλιστα δέ που τὸν ὑὸν τὸν αὐτοῦ; ἢ οἴει αὐτὸν φθονεῖν αὐτῷ καὶ ἔξεπίτηδες οὐ παραδιδόναι τὴν [93d] ἀρετὴν ἦν αὐτὸς ἀγαθὸς ἦν; ἢ οὐκ ἀκήκοας δτι Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν ὑὸν ἵππεα μὲν ἐδίδαξατο ἀγαθόν; ἐπέμενεν γοῦν ἐπὶ τῶν ἵππων ὄρθὸς ἔστηκώς, καὶ ἡκόντιζεν ἀπὸ τῶν ἵππων ὄρθός, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἡργάζετο ἃ ἐκεῖνος αὐτὸν ἐπαιδεύσατο καὶ ἐποίησε σοφόν, ὅσα διδάσκαλων ἀγαθῶν εἶχετο· ἢ ταῦτα οὐκ ἀκήκοας τῶν πρεσβυτέρων; ἀκήκοα. οὐκ ἀν ἅρα τήν γε φύσιν τοῦ ὑέος αὐτοῦ ἥτιάσατ' ἀν τις εἶναι κακήν. Ἱσως [93e] οὐκ ἄν. τί δὲ τόδε; ὡς Κλεόφαντος ὁ Θεμιστοκλέους ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐγένετο ἀπερ ὁ πατήρ αὐτοῦ, ἥδη του ἀκήκοας ἢ νεωτέρου ἢ πρεσβυτέρου; οὐ δῆτα. ἀρ' οὖν ταῦτα μὲν οἰόμεθα βιούλεσθαι αὐτὸν τὸν αὐτοῦ ὑὸν παιδεῦσαι, ἦν δὲ αὐτὸς σοφίαν ἦν σοφός, οὐδὲν τῶν γειτόνων βελτίω ποιῆσαι, εἴπερ ἦν γε διδακτὸν ἢ ἀρετή; Ἱσως μὰ Δί' οὕ.

St. 94a

[Σωκράτης]: οὗτος μὲν δή σοι τοιοῦτος διδάσκαλος ἀρετῆς, δὸν καὶ σὺ ὁμολογεῖς ἐν τοῖς ἄριστον τῶν προτέρων εἶναι· ἄλλον δὲ δὴ σκεψώμεθα, Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου· ἢ τοῦτον οὐχ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν γεγονέναι; ἔγωγε, πάντως δῆπου. οὐκοῦν καὶ οὗτος τὸν ὑὸν τὸν αὐτοῦ Λυσιμάχον, ὅσα μὲν διδασκάλων εἶχετο, κάλλιστα Ἀθηναίων ἐπαίδευσε, ἄνδρα δὲ βελτίω δοκεῖ σοι ὅτουοῦν πεποιηκέναι; τούτῳ γάρ που καὶ συγγέγονας καὶ ὄρᾶς οἴός ἔστιν. εἰ δὲ βούλει, Περικλέα, [94b] οὕτως μεγαλοπρεπῶς σοφὸν ἄνδρα, οἴσθ' ὅτι δύο ὑεῖς ἔθρεψε, Πάραλον καὶ Ξάνθιππον; ἔγωγε. τούτους μέντοι, ὡς οἴσθα καὶ σύ, ἵππεας μὲν ἐδίδαξεν οὐδενὸς χείρους Ἀθηναίων, καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τάλλα ἐπαίδευσεν ὅσα τέχνης ἔχεται οὐδενὸς χείρους· ἀγαθοὺς δὲ ἅρα ἄνδρας οὐκ ἐβούλετο ποιῆσαι; δοκῶ μέν, ἐβούλετο, ἄλλὰ μὴ οὐκ ἢ διδακτόν. ἵνα δὲ μὴ ὀλίγους οἴη καὶ τοὺς φαυλοτάτους Ἀθηναίων ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο τὸ [94c] πρᾶγμα, ἐνθυμήθητι δτι Θουκυδίδης αὖ δύο ὑεῖς ἔθρεψεν, Μελησίαν καὶ Στέφανον, καὶ τούτους ἐπαίδευσεν τά τε ἄλλα εῦ καὶ ἐπάλαισαν κάλλιστα Ἀθηναίων— τὸν μὲν γὰρ Ξανθία ἔδωκε, τὸν δὲ Εύδώρῳ οὕτοι δέ που ἐδόκουν τῶν τότε κάλλιστα παλαίειν— ἢ οὐ μέμνησαι; ἔγωγε, ἀκοῇ. οὐκοῦν δῆλον ὅτι οὗτος οὐκ ἄν ποτε, οὐ μὲν ἔδει δαπανώμενον [94d] διδάσκειν, ταῦτα μὲν ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοὺς αὐτοῦ, οὗ δὲ οὐδὲν ἔδει ἀναλώσαντα ἀγαθοὺς ἄνδρας ποιῆσαι, ταῦτα δὲ οὐκ ἐδίδαξεν, εἰ διδακτὸν ἦν; ἄλλὰ γὰρ Ἱσως ὁ Θουκυδίδης φαῦλος ἦν, καὶ οὐκ ἥσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων; καὶ οἰκίας μεγάλης ἦν καὶ ἐδύνατο μέγα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν, ὥστε εἴπερ ἦν τοῦτο διδακτόν, ἔξευρεν ἄν ὅστις ἔμελλεν αὐτοῦ τοὺς ὑεῖς ἀγαθοὺς ποιήσειν, ἢ τῶν ἐπιχωρίων τις ἢ τῶν ξένων, [94e] εἰ αὐτὸς μὴ ἐσχόλαζεν διὰ τὴν τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν. ἄλλὰ γάρ, ὡς ἐταῖρε Ἄνυτε, μὴ οὐκ ἢ διδακτὸν ἀρετή.

St. 95a

[Ἄνυτος]: ὡς Σώκρατες, ὁφδίως μοι δοκεῖς κακῶς λέγειν ἀνθρώπους. ἐγὼ μὲν οὖν ἄν σοι συμβουλεύσαιμι, εἰ ἔθέλεις ἐμοὶ πείθεσθαι, εὐλαβεῖσθαι· ὡς Ἱσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πόλει ὁφδόν ἔστιν κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εῦ, ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ· οἵμαι δὲ σὲ καὶ αὐτὸν εἰδέναι. ὡς Μένων, Ἄνυτος μέν μοι δοκεῖ χαλεπαίνειν, καὶ οὐδὲν θαυμάζω· οἴεται γάρ με πρῶτον μὲν κακηγορεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, ἔπειτα ἡγεῖται καὶ αὐτὸς εἶναι εῖς τούτων. ἄλλ' οὕτος μὲν ἐάν ποτε γνῶ οἴόν ἔστιν τὸ κακῶς λέγειν, παύσεται χαλεπαίνων, νῦν δὲ ἀγνοεῖ· σὺ δέ μοι εἰπέ, οὐ καὶ παρ' ὑμῖν εἰσιν καλοὶ κάγαθοὶ ἄνδρες; πάνυ γε. τί [95b] οὖν; ἔθέλουσιν οὕτοι παρέχειν αὐτοὺς διδάσκαλους τοῖς νέοις, καὶ ὁμολογεῖν διδάσκαλοί τε εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετήν; οὐ μὰ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἄλλὰ τοτὲ μὲν

ἄν αὐτῶν ἀκούσαις ὡς διδακτόν, τοτὲ δὲ ὡς οὕ. φῶμεν οὖν τούτους διδασκάλους εἶναι τούτου τοῦ πράγματος, οἵς μηδὲ αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται; οὐ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες. τί δὲ δῆ; οἱ σοφισταί σοι οὗτοι, οἵπερ μόνοι ἐπαγγέλλονται, δοκοῦσι διδάσκαλοι εἶναι ἀρετῆς; καὶ [95c] Γοργίου μάλιστα, ὡς Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελᾷ, ὅταν ἀκούσῃ ὑπισχνουμένων ἀλλὰ λέγειν οἴεται δεῖν ποιεῖν δεινούς. οὐδέ ἄρα σοὶ δοκοῦσιν οἱ σοφισταὶ διδάσκαλοι εἶναι; οὐκ ἔχω λέγειν, ὡς Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσιν, τοτὲ δὲ οὕ. οἴσθα δὲ ὅτι οὐ μόνον σοὶ τε καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πολιτικοῖς τοῦτο δοκεῖ τοτὲ μὲν εἶναι διδακτόν, τοτὲ δ' οὕ, ἀλλὰ [95d] καὶ Θέογνιν τὸν ποιητὴν οἴσθ' ὅτι ταῦτα ταῦτα λέγει; ἐν ποίοις ἔπεσιν; ἐν τοῖς ἐλεγείοις, οὐ λέγει—

καὶ παρὰ τοῖσιν πᾶνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἴζε, καὶ ἄνδανε τοῖς, ὡν μεγάλη δύναμις.
ἔσθλῶν μὲν γὰρ ἂπ' ἔσθλὰ διδάξεαι· ἦν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔόντα νόν.

Theognis 33-36 Bergk

[Σωκράτης]: οἴσθ' ὅτι ἐν τούτοις μὲν ὡς διδακτοῦ οὕσης τῆς ἀρετῆς λέγει; φαίνεται γε. ἐν ἄλλοις δέ γε
όλιγον μεταβάσι, —

εἰ δ' ἦν ποιητόν, φησί, καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,

[Σωκράτης]: λέγει πως ὅτι—

πολλοὺς ἀν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον

[Σωκράτης]: οἱ δυνάμενοι τοῦτο ποιεῖν, καὶ—

οὐ ποτ' ἄν ἔξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων
οὐ ποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

Theognis 434-438 Bergk

[Σωκράτης]: ἔννοεῖς ὅτι αὐτὸς αὐτῷ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν τάναντία λέγει; φαίνεται ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλου
ότουσοῦν πράγματος, οὐ οἱ μὲν φάσκοντες διδάσκαλοι εἶναι οὐχ ὅπως ἄλλων διδάσκαλοι
ὁμολογοῦνται, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὶ ἐπίστασθαι, ἀλλὰ πονηροὶ εἶναι [96b] περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πράγμα οὗ
φασι διδάσκαλοι εἶναι, οἱ δὲ ὁμολογούμενοι αὐτοὶ καλοὶ κάγαθοὶ τοτὲ μὲν φασιν αὐτὸ διδακτὸν
εἶναι, τοτὲ δὲ οὕ; τοὺς οὖν οὕτω τεταραγμένους περὶ ότουσοῦν φαίης ἄν σὺ κυρίως διδασκάλους
εἶναι; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. οὔκον εἰ μήτε οἱ σοφισταὶ μήτε οἱ αὐτοὶ καλοὶ κάγαθοὶ ὄντες
διδάσκαλοί εἰσι τοῦ πράγματος, δῆλον ὅτι οὐκ ἄν ἄλλοι γε; οὐ μοι δοκεῖ. εἰ [96c] δέ γε μὴ
διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί; δοκεῖ μοι ἔχειν ὡς λέγεις. ὡμολογήκαμεν δέ γε, πράγματος οὐ μήτε
διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἴεν, τοῦτο μηδὲ διδακτὸν εἶναι; ὡμολογήκαΜΕΝ. οὔκον ἀρετῆς οὐδαμοῦ
φαίνονται διδάσκαλοι; ἔστι ταῦτα. εἰ δέ γε μὴ διδάσκαλοι, οὐδὲ μαθηταί; φαίνεται οὕτως. ἀρετὴ
ἄρα οὐκ ἄν εἴη διδακτόν; οὐκ [96d] ἔοικεν, εἴπερ ὁρθῶς ἡμεῖς ἔσκεμμεθα. ὥστε καὶ θαυμάζω δῆ,
ὡς Σώκρατες, πότερόν ποτε οὐδ' εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἢ τίς ἄν εἴη τρόπος τῆς γενέσεως τῶν
ἀγαθῶν γιγνομένων. κινδυνεύομεν, ὡς Μένων, ἐγώ τε καὶ σὺ φαῦλοί τινες εἶναι ἄνδρες, καὶ σέ τε
Γοργίας οὐχ ἵκανῶς πεπαιδευκέναι καὶ ἐμὲ Πρόδικος. παντὸς μᾶλλον οὖν προσεκτέον τὸν νοῦν ἡμῖν
αὐτοῖς, καὶ ζητητέον ὅστις ἡμᾶς ἔνι γέ τω τρόπῳ βελτίους [96e] ποιήσει· λέγω δὲ ταῦτα
ἀποβλέψας πρὸς τὴν ἄρτι ζήτησιν, ὡς ἡμᾶς ἔλαθεν καταγελάστως ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμης
ἡγουμένης ὁρθῶς τε καὶ εὖ τοῖς ἀνθρώποις πράττεται τὰ πράγματα, ἢ ίσως καὶ διαφεύγει ἡμᾶς τὸ

γνῶναι τίνα ποτὲ τρόπον γίγνονται οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες;

St. 97a

[Σωκράτης]: ὥδε· ὅτι μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δεῖ ὠφελίμους εἶναι, ὁρθῶς ὡμολογήκαμεν τοῦτο γε ὅτι οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· ἦ γάρ; ναί. καὶ ὅτι γε ὠφέλιμοι ἔσονται, ἂν ὁρθῶς ἡμῖν ἡγῶνται τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦτο που καλῶς ὡμολογοῦμεν; ναί. ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ὁρθῶς ἡγεῖσθαι, ἐὰν μὴ φρόνιμος ἦ, τοῦτο ὅμοιοί ἔσμεν οὐκ ὁρθῶς ὡμολογηκόσιν. πῶς δὴ ὁρθῶς λέγεις; ἐγὼ ἔρω. εἰ εἰδῶς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἦ ὅποι βούλει ἄλλοσε βαδίζοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὁρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο; πάνυ γε. τί [97b] δ' εἴ τις ὁρθῶς μὲν δοξάζων ἦτις ἔστιν ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μηδὲ ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὕτος ἂν ὁρθῶς ἡγοῖτο; πάνυ γε. καὶ ἔως γ' ἂν που ὁρθὴν δοξαν ἔχῃ περὶ ὃν ὁ ἔτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν ἔσται, οἰόμενος μὲν ἀληθῆ, φρονῶν δὲ μή, τοῦ τοῦτο φρονοῦντος. οὐδὲν γάρ. δόξα ἄρα ἀληθῆς πρὸς ὁρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν φρονήσεως· καὶ τοῦτο ἔστιν ὃ νυνδὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει ὅποιόν τι εἴπη, λέγοντες ὅτι [97c] φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὁρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθής. ἔοικέ γε. οὐδὲν ἄρα ἥττον ὠφέλιμόν ἔστιν ὁρθὴ δόξα ἐπιστήμης. τοσούτῳ γε, ὡς Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυγχάνοι, δὲ τὴν ὁρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὕ. πῶς λέγεις; δὲ ἀεὶ ἔχων ὁρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ ἂν τυγχάνοι, ἔωσπερ ὁρθὰ δοξάζοι; ἀνάγκη μοι φαίνεται· ὕστε θαυμάζω, ὡς Σώκρατες, τούτου [97d] οὕτως ἔχοντος, ὅτι δή ποτε πολὺ τιμιωτέρα ἡ ἐπιστήμη τῆς ὁρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅτι τὸ μὲν ἔτερον, τὸ δὲ ἔτερόν ἔστιν αὐτῶν. οἶσθα οὖν δι' ὅτι θαυμάζεις, ἢ ἐγώ σοι εἴπω; πάνυ γ' εἰπέ. ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν· ἵσως δὲ οὐδὲ ἔστιν παρ' ὑμῖν. πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις; ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ἦ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει. τί [97e] οὖν δή;

St. 98a

[Μένων]: τῶν ἔκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἔκτησθαι οὐ πολλῆς τινος ἄξιον ἔστι τιμῆς, ὕσπερ δραπέτην ἄνθρωπον —οὐ γὰρ παραμένει— δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον· πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἔστιν. πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, δσον μὲν ἂν χρόνον παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντ' ἀγαθὰ ἐργάζονται πολὺν δὲ χρόνον οὐκ ἔθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὕστε οὐ πολλοῦ ὄξιαί εἰσιν, ἔως ἂν τις αὐτὰς δῆσῃ αἰτίας λογισμῷ. τοῦτο δ' ἔστιν, ὡς Μένων ἔταιρε, ἀνάμνησις, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν ὡμολόγηται. ἐπειδὰν δὲ δεθῶσιν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίγνονται, ἐπειτα μόνιμοι· καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὁρθῆς δόξης ἔστιν, καὶ διαφέρει δεσμῷ ἐπιστήμη ὁρθῆς δόξης. νὴ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔοικεν τοιούτῳ τινί. καὶ [98b] μήν καὶ ἐγὼ ὡς οὐκ εἰδῶς λέγω, ἀλλὰ εἰκάζων· ὅτι δέ ἔστιν τι ἄλλοιον ὁρθὴ δόξα καὶ ἐπιστήμη, οὐ πάνυ μοι δοκῶ τοῦτο εἰκάζειν, ἀλλ' εἴπερ τι ἄλλο φαίνη ἂν εἰδέναι— ὀλίγα δ' ἂν φαίην— ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο ἔκείνων θείην ἂν ὕν οἶδα. καὶ ὁρθῶς γε, ὡς Σώκρατες, λέγεις. τί δέ; τόδε οὐκ ὁρθῶς, ὅτι ἀληθῆς δόξα ἡγουμένη τὸ ἔργον ἐκάστης τῆς πράξεως οὐδὲν χείρον ἀπεργάζεται ἢ ἐπιστήμη; καὶ τοῦτο δοκεῖς μοι ἀληθῆ λέγειν. οὐδὲν [98c] ἄρα ὁρθὴ δόξα ἐπιστήμης χείρον οὐδὲ ἥττον ὠφέλιμη ἔσται εἰς τὰς πράξεις, οὐδὲ ἀνὴρ ὁ ἔχων ὁρθὴν δόξαν ἢ ὁ ἐπιστήμην. ἔστι ταῦτα. καὶ μήν ὅ γε ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠφέλιμος ἡμῖν ὡμολόγηται εἶναι. ναί. ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνον δι' ἐπιστήμην ἀγαθοὶ ἄνδρες ἂν εἰεῖν καὶ ὠφέλιμοι ταῖς πόλεσιν, εἴπερ εἴεν, ἀλλὰ καὶ δι' ὁρθὴν δόξαν, τούτοιν δὲ οὐδέτερον φύσει ἔστιν τοῖς ἀνθρώποις, [98d] οὕτε ἐπιστήμη οὕτε δόξα ἀληθῆς, οὕτε ἐπίκτητα— ἢ δοκεῖ σοι φύσει ὁποτερονοῦν αὐτοῖν εἶναι; οὐκ ἔμοιγε. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ φύσει, οὐδὲ οἱ ἀγαθοὶ φύσει εἴεν ἄν. οὐ δῆτα. ἐπειδὴ δέ γε οὐ φύσει, ἐσκοποῦμεν τὸ μετὰ τοῦτο εἰ διδακτόν ἔστιν. ναί. οὐκοῦν διδακτὸν ἔδοξεν εἶναι, εἰ φρόνησις ἢ ἀρετή; ναί. καὶ εἴ γε διδακτὸν εἴη, φρόνησις ἂν εἶναι; πάνυ γε. καὶ [98e] εἰ μέν γε διδάσκαλοι εἴεν, διδακτὸν ἂν εἶναι, μὴ ὅντων δὲ οὐ διδακτόν; οὕτω. ἀλλὰ μήν ὡμολογήκαμεν μὴ εἶναι αὐτοῦ διδασκάλους; ἔστι ταῦτα. ὡμολογήκαμεν ἄρα μήτε διδακτὸν αὐτὸν μήτε φρόνησιν εἶναι; πάνυ γε. ἀλλὰ μήν ἀγαθόν γε αὐτὸν ὡμολογοῦμεν εἶναι; ναί. ὠφέλιμον δὲ καὶ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὁρθῶς ἡγούμενον; πάνυ γε.

St. 99a

[Μένων]: ὁρθῶς δέ γε ἡγεῖσθαι δύο ὄντα ταῦτα μόνα, δόξαν τε ἀληθῆ καὶ ἐπιστήμην, ἢ ἔχων ἄνθρωπος ὁρθῶς ἡγεῖται— τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης τινὸς ὁρθῶς γιγνόμενα οὐκ ἀνθρωπίνη ἡγεμονίᾳ γίγνεται— ὃν δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστιν ἐπὶ τὸ ὁρθόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπιστήμη. δοκεῖ μοι οὕτω. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐ διδακτόν ἐστιν, οὐδέ' ἐπιστήμη δὴ ἔτι γίγνεται ἡ ἀρετή; οὐ φαίνεται. δυοῖν [99b] ἄρα ὄντοιν ἀγαθοῖν καὶ ὀφελίμοιν τὸ μὲν ἔτερον ἀπολέλυται, καὶ οὐκ ἀν εἴη ἐν πολιτικῇ πράξει ἐπιστήμη ἡγεμών. οὐ μοι δοκεῖ. οὐκ ἄρα σοφίᾳ τινὶ οὐδὲ σοφὸὶ ὄντες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἡγοῦντο ταῖς πόλεσιν, οἱ ἀμφὶ Θεμιστοκλέα τε καὶ οὓς ἄρτι Ἀνυτος ὅδε ἔλεγεν· διὸ δὴ καὶ οὐχ οἵοι τε ἄλλους ποιεῖν τοιούτους οἵοι αὐτοί εἰσι, ἀτε οὐ δι' ἐπιστήμην ὄντες τοιοῦτοι. ἔοικεν οὕτως ἔχειν, ὡς Σώκρατες, ὡς λέγεις. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐπιστήμῃ, εύδοξίᾳ δὴ τὸ λοιπὸν [99c] γίγνεται· ἡ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες χρώμενοι τὰς πόλεις ὁρθοῦσιν, οὐδὲν διαφερόντως ἔχοντες πρὸς τὸ φρονεῖν ἡ οἱ χρησμῷδοι τε καὶ οἱ θεομάντεις· καὶ γὰρ οὕτοι ἐνθουσιῶντες λέγουσιν μὲν ἀληθῆ καὶ πολλά, ζασι δὲ οὐδὲν ὃν λέγουσιν. κινδυνεύει οὕτως ἔχειν. οὐκοῦν, ὡς Μένων, ἄξιον τούτους θείους καλεῖν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ὃν πράττουσι καὶ λέγουσι; πάνυ γε. ὁρθῶς ἄρ' ἀν καλοῦμεν θείους τε οὓς νυνδὴ ἐλέγομεν χρησμῷδοὺς [99d] καὶ μάντεις καὶ τοὺς ποιητικοὺς ἄπαντας· καὶ τοὺς πολιτικοὺς οὐχ ἥκιστα τούτων φαῖμεν ἀν θείους τε εἶναι καὶ ἐνθουσιάζειν, ἐπίπνους ὄντας καὶ κατεχομένους ἐκ τοῦ θεοῦ, ὅταν κατορθῶσι λέγοντες πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, μηδὲν εἰδότες ὃν λέγουσιν. πάνυ γε. καὶ αἴ γε γυναῖκες δήπου, ὡς Μένων, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θείους καλοῦσι· καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἔγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, θεῖος ἀνήρ, φασίν, οὕτος. καὶ [99e] φαίνονται γε, ὡς Σώκρατες, ὁρθῶς λέγειν. καίτοι ίσως Ἀνυτος ὅδε σοι ἄχθεται λέγοντι.

St. 100a

[Σωκράτης]: οὐδὲν μέλει ἔμοιγε. τούτῳ μέν, ὡς Μένων, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα· εἰ δὲ νῦν ἡμεῖς ἐν παντὶ τῷ λόγῳ τούτῳ καλῶς ἐζητήσαμέν τε καὶ ἐλέγομεν, ἀρετὴ ἀν εἴη οὕτε φύσει οὕτε διδακτόν, ἀλλὰ θείᾳ μοίρᾳ παραγιγνομένη ἄνευ νοῦ οἵς ἀν παραγίγνηται, εἰ μή τις εἴη τοιοῦτος τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν οἵος καὶ ἄλλον ποιῆσαι πολιτικόν. εἰ δὲ εἴη, σχεδὸν ἄν τι οὕτος λέγοιτο τοιοῦτος ἐν τοῖς ζῶσιν οἷον ἔφη Ὄμηρος ἐν τοῖς τεθνεῶσιν τὸν Τειρεσίαν εἶναι, λέγων περὶ αὐτοῦ, ὅτι οἵος πέπνυται τῶν ἐν Ἀιδου, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσι. ταύτὸν ἀν καὶ ἐνθάδε ὁ τοιοῦτος ὕσπερ παρὰ σκιὰς ἀληθὲς ἀν πρᾶγμα εἴη πρὸς ἀρετήν. κάλλιστα [100b] δοκεῖς μοι λέγειν, ὡς Σώκρατες. ἐκ μὲν τοίνυν τούτου τοῦ λογισμοῦ, ὡς Μένων, θείᾳ μοίρᾳ ἡμῖν φαίνεται παραγιγνομένη ἡ ἀρετὴ οἵς ἀν παραγίγνηται· τὸ δὲ σαφὲς περὶ αὐτοῦ εἰσόμεθα τότε, ὅταν πρὶν ὥτινι τρόπῳ τοῖς ἀνθρώποις παραγίγνεται ἀρετή, πρότερον ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸν καθ' αὐτὸν ζητεῖν τί ποτ' ἔστιν ἀρετή. νῦν δ' ἐμοὶ μὲν ὥρα ποι ιέναι, σὺ δὲ ταύτα ταῦτα ἀπερ αὐτὸς πέπεισαι πεῖθε καὶ τὸν ξένον τόνδε Ἀνυτον, ίνα πραότερος [100c] ἦ· ὡς ἐὰν πείσης τοῦτον, ἔστιν ὅτι καὶ Αθηναίους ὀνήσεις.